

vergadering **37**  
zittingsjaar 2016-2017

## Woordelijk Verslag

### **Plenaire Vergadering**

van 31 mei 2017

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                               |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| OPENING VAN DE VERGADERING                                                                                                                                                                                                                                                                    | 4  |
| VERONTSCHULDIGINGEN                                                                                                                                                                                                                                                                           | 4  |
| INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN                                                                                                                                                                                                                                                          | 4  |
| ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemend aantal kansarme leerlingen in het secundair onderwijs                                                                               |    |
| ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over kansarmoede en het gelijkekansenbeleid in het onderwijs                                                                                                 |    |
| ACTUELE VRAAG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toename van het aantal kansarme leerlingen in het secundair onderwijs                                                                    | 4  |
| ACTUELE VRAAG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de tips van het onderwijsblad Klasse omtrent leerlingen die de ramadan volgen                                                                             |    |
| ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ramadan-tips van het onderwijstijdschrift Klasse                                                                                                   | 11 |
| ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het dalend aantal reizigers bij De Lijn                                                                                                        | 15 |
| ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het mogelijk faillissement van het commerciële zorgbedrijf Senior Assist en de gevolgen hiervan                                                                                  |    |
| ACTUELE VRAAG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiële problemen van een commerciële uitbater van woonzorgcentra                                                                                                         | 19 |
| ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport                                                                                                              |    |
| ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sportwereld                                                                                                        |    |
| ACTUELE VRAAG van Peter Wouters aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sportsector                                                                                                                      |    |
| ACTUELE VRAAG van Joris Poschet aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in de sport                                                                                                                       | 25 |
| ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de nieuwe schoolverlatersstudie van de VDAB                                                                                                                            | 31 |
| ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het herhaaldelijk opzoeken van polarisatie en controverse door Kif Kif en de overeenstemming hiervan met de uitgangspunten en geest van het decreet op het sociaal-cultureel werk | 35 |

|                                                                                                                                                                                                                                         |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ACTUELE VRAAG van Kurt De Loor aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de betaalbaarheid en toekomst van concerten en festivals in Vlaanderen, naar aanleiding van de gerechtelijke actie tegen SABAM | 38 |
| ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het engagement van de Vlaamse Regering om de onafhankelijke (onderzoeks)journalistiek te ondersteunen                          | 41 |
| ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het onderzoek naar de onroerenderfgoedkaart in Limburg       | 45 |
| REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN                                                                                                                                                                                                           | 49 |
| ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag nr. 188 betreffende het werk in de visserijsector, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007              |    |
| – 1113 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                                                                                        |    |
| Algemene bespreking                                                                                                                                                                                                                     | 49 |
| Artikelsgewijze bespreking                                                                                                                                                                                                              | 50 |
| ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het protocol betreffende de conventie over gedwongen arbeid van 1930, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar honderdenderde zitting in Genève op 11 juni 2014    |    |
| – 1114 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                                                                                        |    |
| Algemene bespreking                                                                                                                                                                                                                     | 50 |
| Artikelsgewijze bespreking                                                                                                                                                                                                              | 50 |
| THEMADEBAT over de alternatieve financiering van overheidsinvesteringen                                                                                                                                                                 |    |
| Tussentijds verslag namens en verlenging van de werkzaamheden van de Commissie voor Alternatieve Financiering van Overheidsinvesteringen                                                                                                | 50 |
| ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag nr. 188 betreffende het werk in de visserijsector, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007              |    |
| – 1113 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                                                                                        |    |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                    | 53 |
| ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het protocol betreffende de conventie over gedwongen arbeid van 1930, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar honderdenderde zitting in Genève op 11 juni 2014    |    |
| – 1114 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                                                                                        |    |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                    | 54 |
| REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN                                                                                                                                                                                                           | 54 |
| BIJLAGEN                                                                                                                                                                                                                                |    |
| Aanwezigheden                                                                                                                                                                                                                           | 56 |
| Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers                                                                                                                                                                                     | 56 |

## OPENING VAN DE VERGADERING

**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– *De vergadering wordt geopend om 14.07 uur.*

**De voorzitter:** Dames en heren, de vergadering is geopend.

## VERONTSCHULDIGINGEN

**De voorzitter:** Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Cathy Coudyser, Jan Durnez, Marino Keulen, Katrien Schryvers: ambtsverplichtingen;

Björn Anseeuw, An Christiaens, Piet De Bruyn, Dirk de Kort, Gwenny De Vroe, Jelle Engelbosch, Michèle Hostekint, An Moerenhout, Katrien Partyka, Lorin Parys, Bart Van Malderen, Mercedes Van Volcem: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Sabine de Bethune, Lies Jans, Willem-Frederik Schiltz, Stefaan Sintobin: familieverplichtingen;

Lode Ceyssens, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Jan Van Esbroeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Minister Sven Gatz is eveneens verontschuldigd.

## INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

**De voorzitter:** Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 60/30)

**ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemend aantal kansarme leerlingen in het secundair onderwijs**

**ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over kansarmoede en het gelijkekansenbeleid in het onderwijs**

**ACTUELE VRAAG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toename van het aantal kansarme leerlingen in het secundair onderwijs**

**De voorzitter:** Mevrouw Meuleman heeft het woord.

**Elisabeth Meuleman (Groen):** Minister, collega's, we konden het allemaal lezen in de krant De Morgen: op vijf jaar tijd zijn er in het secundair onderwijs 4000 leerlingen bij gekomen die opgroeien in armoede. Minister, 4000 leerlingen, dat betekent dat er in elke klas van 20 leerlingen 8 leerlingen zijn die met minder kansen aan de start komen.

Daar zijn kinderen bij, zo bleek uit een interview met het Stedelijk Lyceum Olympiade, die 's avonds soms geen bed hebben om in te slapen, kinderen die geld moeten krijgen van de leerkrachten om eten te kopen, kinderen die al zeker geen rustige plek hebben om 's avonds nog te kunnen studeren en kinderen die

heel weinig keren met een brooddoos gevuld met gezonde dingen naar school gaan, maar heel vaak met een lege brooddoos.

Het zijn ook die kinderen waarvan we uit internationaal onderzoek, onder andere de PISA-onderzoeken (Programme for International Student Assessment), weten dat ons onderwijs er niet voor zorgt dat ze uit de armoede geraken. Integendeel, ons onderwijs reproduceert die armoede nog verder.

Minister, mijn vraag is heel concreet. Wat zult u, ook in structurele samenwerking met uw collega-minister Homans, die tenslotte bevoegd is voor de armoede, doen om de armoede via de scholen beter aan te pakken?

**De voorzitter:** De heer De Meyer heeft het woord.

**Jos De Meyer (CD&V):** Voorzitter, minister, collega's, elk kind in armoede is er een te veel. Maar toch wil ik een paar dingen nuanceren. 39 procent van de leerlingen voldoet aan de criteria voor kansarmoede. Dat is 1 procent meer dan vijf jaar geleden.

We weten allemaal wat de indicatoren zijn om in aanmerking te komen voor het GOK-beleid (gelijke onderwijskansen), zowel voor het basisonderwijs als voor het secundair onderwijs, zowel voor het buitengewoon secundair onderwijs (buso) als voor het gewoon onderwijs.

Voorzitter, kansarmoede is natuurlijk niet alleen een zaak van onderwijs, al wordt het daar eerst gedetecteerd, maar het is ook een zaak van werk, wonen, welzijn. Onderwijs had ik al vernoemd. En uiteraard is er binnen de Vlaamse Regering een overkoepelende minister voor deze bevoegdheid.

Minister, u hebt deze legislatuur aanzienlijke middelen bijgesteld voor de bestrijding van de kansarmoede in het onderwijs. Ik zal ze hier niet opsommen, in de beperkte tijd die ik heb.

Zoals u weet, heb ik heel veel vertrouwen in schoolteams. Maar soms stel ik mij toch de volgende vraag: worden deze middelen allemaal voldoende efficiënt en effectief ingezet om de kansarmoede aan te pakken?

**De voorzitter:** Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

**Ingeborg De Meulemeester (N-VA):** Minister, zoals inderdaad in het rapport van De Morgen stond, stijgt het aantal leerlingen met kansarmoede in het secundair onderwijs. En een van de titels in een van de kranten gisteren luidde: 'Dit zijn de kinderen waar je op de tram niet naast wil zitten.'

Vier op de tien kinderen waren vorig schooljaar kansarmoedejongeren. De topmensen van de onderwijskoepels gooien de bal in het kamp van de regering, terwijl er al heel wat maatregelen gebeuren, zoals het vereenvoudigen en automatisch toekennen van de studietoelage.

Toch minister, blijken er 4000 jongeren meer te zijn. Opgroeien in armoede heeft een grote impact op schoolse prestaties van jongeren. Kan dat verwonderen? We moeten ambitie tonen en die ambitie overbrengen zowel op leerlingen als op ouders, vooral ook op de ouders, om de taaltrainingen Nederlands door te drijven en de leerlingen te motiveren een diploma te behalen. Niet nivelleren maar excelleren.

Minister, hoe zult u ertoe bijdragen om ervoor te zorgen dat het onderwijs de motor wordt van de sociale mobiliteit en onze jongeren motiveert om een diploma te behalen?

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Collega's, ik ben blij dat ik de kans krijg om op dit thema eventjes in te gaan in het parlement.

Elk van de drie sprekers heeft gezegd dat er 4000 kinderen extra in armoede leven. Ik wil dat toch wel nuanceren. Collega De Meyer heeft het inderdaad een beetje anders geformuleerd, maar het gaat om kinderen die aantikken op de SES- (sociaal-economische status) of GOK-indicatoren (gelijke onderwijskansen). Wat betekent dit, collega's? Dit betekent dat er meer kinderen zijn die een studietoelage ontvangen. Dat is juist. We hebben in de voorbije jaren meer dan 20 miljoen euro jaarlijks geïnvesteerd in het toekennen van studietoelagen. De kinderen tikken dan ook aan op die indicator, en dat zorgt er gelijktijdig ook voor dat de scholen extra werkingsmiddelen en extra leerkrachten krijgen. Dus, je kunt dat negatief bekijken zoals 'er zijn zoveel jongeren van wie de ouders een studietoelage krijgen', maar je kunt ook zeggen 'eindelijk maken we werk van de automatisering en zorgen we ervoor dat iedereen krijgt waar hij of zij recht op heeft'.

De tweede indicator is de thuistaal. Als de thuistaal niet het Nederlands is, dan tik je aan op de risico-indicatoren en betekent dat dat de school extra leerkrachten en extra werkingsmiddelen krijgt. Dat is een objectieve vaststelling. Dat is niet iets wat de school organiseert. Dat is een situatie waarin kinderen thuis leven.

Een derde is de buurt waarin kinderen wonen. Afhankelijk van waar de meest kritieke buurten zijn, krijgen scholen ook meer leerkrachten.

Een vierde is het diploma van de moeder. Ook dit is iets wat de school niet zelf organiseert. Het zijn middelen, meer middelen, die scholen krijgen als ze verhoudingsgewijs meer kinderen op school hebben die risico's lopen op armoede. Dat betekent niet, collega's – en dat wil ik eerst en vooral rechtzetten, want vorige week was er ook een vraag in die richting – dat we zomaar mogen stigmatiseren en zeggen dat die hele groep eigenlijk een verloren groep is. Dat is het helemaal niet.

Ik geef u zelfs de cijfers mee. Scholen krijgen tot dubbel zoveel werkingsmiddelen als er meer kinderen zijn die risico's lopen op armoede. Scholen krijgen ook tot de helft meer leerkrachten op school als ze meer kinderen hebben die onder de risicogroepen vallen.

Collega's, wij doen enorm veel in onderwijs. Collega De Meulemeester, ik was verrast dat u zei dat de koepels de bal doorschuiven naar de regering. Ik vind dat men zeer terecht heeft gereageerd. Men heeft gezegd dat onderwijs zorgt voor hefboomen, extra werkingsmiddelen, extra leerkrachten. Deze regering heeft de kleuterpremie ingevoerd: 950 euro extra werkingsmiddelen voor een anderstalig kleutertje. We hebben de OKAN-middelen (onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers) volledig hervormd, en dat is ook van belang. Want kinderen die van elders naar hier komen en die soms in heel moeilijke omstandigheden zijn gevlucht, gaan we niet één jaar maar ook de volgende jaren begeleiding geven. De scholen zijn echt wel hefboomen om ook kinderen mee te emanciperen, en zij doen dat, collega's, op een zeer, zeer goede manier.

Collega De Meyer vraagt of elke euro naar daar gaat. U weet dat wij een tijd geleden – dat is niet mijn verdienste, maar de verdienste van de vorige regering – een systeem hebben uitgewerkt om extra middelen aan scholen te geven, maar ook onmiddellijk hebben gezegd dat we die niet tot in detail gaan kleuren. Wij gaan ervan uit dat scholen echt ook op maat van hun school, van de manier waarop ze zijn georganiseerd, passende maatregelen kunnen nemen.

Collega's, ik zou ook durven mee te geven dat de maatregelen effect hebben. Gisteren is het rapport van VDAB voorgesteld. Er zijn nog nooit zoveel jongeren geweest die een diploma secundair onderwijs halen. Het aantal vroegtijdige

schoolverlaters stijgt niet. We zien dus dat scholen, collega De Meyer, effectief goed aan de slag gaan.

Moeten we blind zijn voor wat er gebeurt? Zijn er op dit ogenblik geen ernstige indicatoren dat in de samenleving het armoedeprobleem toeneemt? Ja, toch wel. Ik denk dat scholen de spiegel zijn van de samenleving en dat we over alle beleidsdomeinen heen de krachten moeten bundelen om ervoor te zorgen dat we die kinderen – en dat zijn niet altijd kinderen die aantikken op SES-kenmerken – van wie we merken dat er een thuissituatie is die het voor de kinderen enorm moeilijk maakt, meer bijstand kunnen verlenen.

En dat kan, ook vanuit Onderwijs, met de tutoringprojecten waar we op inzetten. Er is een cursus armoedeherkenning, die de kleuterleiders volgen. Maar als minister van Onderwijs kan ik dit niet alleen. Dat is de reden waarom we met de regering een actieplan armoede hebben dat, denk ik, nu net is geactualiseerd. Daarmee zullen we alle zeilen moeten bijzetten en alle beleidsbevoegdheden en -niveaus, om de trend die ons door de cijfers van vorige maandag werd voorgehouden, een halt toe te roepen.

Mevrouw Meuleman, ervan uitgaan dat de ongelijkheid, zoals u zegt, wordt gegenereerd op school, daar ben ik het volstrekt niet mee eens. Scholen reproduceren geen ongelijkheid, scholen hebben en krijgen absoluut de instrumenten en hefboomen om te werken aan emancipatie. Op sommige punten kunnen de scholen en de ouders misschien nog wat meer worden ondersteund, maar ze doen op dit ogenblik alles wat in hun mogelijkheden ligt om ervoor te zorgen dat kinderen uit spiralen van armoede en kansarmoede worden gehaald en zo alle kansen krijgen om zich te ontwikkelen en zeker dat diploma te halen dat hun later alle kansen moet geven op de arbeidsmarkt. (*Applaus bij de meerderheid*)

**Elisabeth Meuleman (Groen):** Minister, ik had verwacht dat u de cijfers zou relativeren, maar dat mogen we absoluut niet doen. 39 procent van de leerlingen die aantikken op onze eigen armoede-indicatoren: dat is een significant aandeel. Daar mogen we absoluut niet blind voor zijn. We moeten inderdaad onze krachten bundelen. Daarom wil ik twee zaken naar voren schuiven waarvan ik denk dat het Vlaams beleid echt nog het verschil kan maken.

Ten eerste moeten we veel meer inzetten op brede scholen. Waar dat gebeurt, merken we dat er goede resultaten worden geboekt. Brede scholen: wat wil dat zeggen? Dat betekent samenwerken met organisaties die in de buurt van de scholen zijn gevestigd: huiswerkbegeleidingsorganisaties, armoedeorganisaties, organisaties die zich bezighouden met het aanleren van de taal voor ouders, sport- en culturele organisaties.

Minister, een tweede voorstel is de 1 euromaaltijden via de scholen verdelen. Ondanks het feit dat dit werd geweigerd door minister Homans, heeft een schepen van uw partij in mijn gemeente Oudenaarde op eigen houtje beslist om de 1 euromaaltijden in te voeren via de school. Dat werkt, minister, en dat moet een onderdeel worden van het Vlaams beleid en niet iets dat alleen in Oudenaarde gebeurt. (*Applaus bij Groen en sp.a*)

**Jos De Meyer (CD&V):** Minister, u hebt terecht het onderscheid gemaakt tussen het aantikken voor de indicatoren en de kansarmoede op zich. Anderzijds weten we allemaal dat elk kind in kansarmoede er één te veel is. U hebt ook gezegd hoeveel middelen er zijn via gelijke onderwijskansen. In vergelijking met plattelands-schooltjes is dit voor sommige scholen bijna het dubbele. Niettegenstaande mijn bijzonder groot vertrouwen in schoolbesturen en schoolteams, zouden die middelen in sommige scholen – dit is geen oproep tot gekleurde middelen of om het even welke controles – toch efficiënter kunnen worden ingezet, en daarvoor is bijkomende begeleiding niet alleen nuttig, maar soms noodzakelijk.

**Ingeborg De Meulemeester (N-VA):** Minister, u zegt het zelf: waar de thuistaal niet het Nederlands is, daar zijn kinderen die het wat moeilijker hebben op school om een goed resultaat te halen. Ik blijf er dus bij dat die taaltraining van levensbelang is, maar ook voor de ouders. Daarom moeten we enorm inzetten op de ouderbetrokkenheid. Die ouders kunnen hun kinderen motiveren. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Ik durf dat te zeggen omdat ik me ervan bewust ben dat als ouders hun kinderen motiveren om naar school te gaan en ervoor zorgen dat ze naar school gaan, want uiteindelijk is dat de eerste stap ... Het is heel belangrijk dat ze naar de school gaan. Die ouders kunnen hun kinderen motiveren en ook helpen, maar daarom is het ook belangrijk dat de ouders het Nederlands machtig zijn. Daardoor kunnen ze hun kinderen op school helpen. Ik blijf erbij dat een diploma nog altijd de beste remedie is tegen armoede. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** De heer De Ro heeft het woord.

**Jo De Ro (Open Vld):** Minister, ik wil naar aanleiding van deze vraag een lans breken. We staan een jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen. Als ik collega-schepenen van Onderwijs zie, dan zie ik vooral dat het beleid dat u samen met de collega's van de Vlaamse Regering ontplooit, alleen maar kan slagen als daar ook een sterk lokaal beleid aan wordt gekoppeld. De tweede grootste steden van Vlaanderen, Antwerpen en Gent, elk met een ander bestuur, zetten in op onderwijs en armoedewerking. Ik heb het bewust over die twee steden omdat het dan over bijna alle partijen in dit halfroond gaat. Er kan echter nog veel meer gebeuren op het lokale vlak. Dit is een warm pleidooi om vanuit de Vlaamse Regering, de departementen en de ministeries meer aandacht te hebben voor de zaken die lukken op lokaal niveau en die goede voorbeelden door te geven. Ik denk dat de Wetstraat af en toe moet beseffen dat wij een kader kunnen creëren en middelen kunnen uittrekken maar dat we scholen en gemeenten dan moeten ondersteunen met informatie en vrijheid om effectief te kunnen werken. Daar wordt het verschil gemaakt.

**De voorzitter:** Mevrouw Gennez heeft het woord.

**Caroline Gennez (sp-a):** Elk arm kind dat zonder boterhammen in zijn brooddoos of in de winter op zijn sandalen naar school komt, moet onze samenleving in haar geheel mobiliseren. We kunnen dat niet tolereren in een rijke regio als Vlaanderen. Daarom twee tips, minister, heel specifiek binnen uw bevoegdheidsdomein.

Eerst en vooral moet u het onzalige idee verlaten dat in uw regeerakkoord is opgenomen om in een gelijke basistoelage voor elk kind te voorzien. Arme kinderen hebben extra investeringen nodig, begraaf dus dat onzalige idee.

Ten tweede wil ik een lans breken voor het omgekeerde. Ik vraag niet alleen werkingsmiddelen of extra leerkrachten voor kinderen in kansarmoede, maar ook dat u die gekleurde middelen bij de centra voor leerlingenbegeleiding en bij de pedagogische begeleiding vertaalt. Zij moeten voor die gelijke kansen zorgen, en net zij moeten werken met heel veel kinderen die in een problematische thuissituatie zitten. Dus, meer gekleurd geld.

**De voorzitter:** De heer Janssens heeft het woord.

**Chris Janssens (Vlaams Belang):** Minister, ik wil nog even inzoomen op een aantal relevante cijfers in dit debat, namelijk het feit dat een op de vijf kinderen thuis geen Nederlands spreekt. En de situatie in de centrumsteden is nog erger. In het Antwerps onderwijs spreekt meer dan 40 procent van de kinderen thuis een andere taal dan het Nederlands. In steden als Gent, Mechelen en Genk is dat

een op de vijf kinderen. Dat wetende, moeten we beseffen dat dit de kansen in het onderwijs en de kansen later op de arbeidsmarkt verkleint. Op die manier komt men in een vicieuze cirkel terecht. En dus is die toename van het aantal kansarme leerlingen ook rechtstreeks gelinkt aan het falende migratiebeleid dat er inderdaad voor zorgt dat we vaak te maken krijgen met werkloosheid, achterstelling en armoede. Mijn oproep aan de collega's is dan ook om niet alles af te schuiven op de verantwoordelijkheid van het onderwijs. En mijn oproep aan u en de regering, minister, is om vooral te stoppen met de import van kansarmoede. Dat is waar zowel de Vlaamse als de Federale Regering op dit moment in gebreke blijft.

**Minister Hilde Crevits:** Ik was het niet van plan, maar ik zal toch starten met in te gaan op de laatste opmerking. Mijnheer Janssens, het is niet omdat je thuistaal niet het Nederlands is, het is niet omdat je een studietoelage krijgt en het is niet omdat je mama geen diploma heeft dat je minder waard zou zijn dan andere kinderen. Ieder kind is wat mij betreft op school evenveel waard. *(Applaus bij de meerderheid, sp.a en Groen)*

Collega's, ik ben het absoluut eens met een aantal opmerkingen die hier zijn geformuleerd. We moeten inderdaad samenwerken. De lokale besturen zijn een sleutel om ervoor te zorgen dat gezinnen kansen krijgen, emanciperen – ik durf niet te zeggen 'uit de armoede worden gehaald', want dat klinkt zeer missionarisachtig. Mijnheer De Ro, de heer De Meyer heeft er ook naar verwezen, en ik ben het daar zeker mee eens. Wij investeren ook in die hefboomen. Minister Vandeuren is bezig met de opmaak van een decreet om vanuit Kind en Gezin na te gaan hoe we ervoor kunnen zorgen dat het naschoolse aanbod via de regie van de lokale besturen wordt geïntegreerd en georganiseerd.

Mevrouw Meuleman, dit is een stap in de richting van wat u de brede school noemt. Ik heb niets tegen een brede school, maar ik vind wel dat de school niet met betrekking tot alles de actor moet zijn. De lokale besturen kunnen op dit vlak perfect hun rol spelen.

U hebt naar de 1 euromaaltijden verwezen. U weet echter wellicht ook dat onze grote steden bijkomende middelen ontvangen in functie van het aantal leerlingen dat op hun grondgebied school loopt. Ik vind het zeer normaal dat in functie van het profiel van een stad of gemeente aanvullende initiatieven worden genomen die de kinderen en de jongeren versterken.

Mijnheer De Meyer, ik ben het eens met uw opmerking dat de SES-middelen moeten worden gebruikt waarvoor ze zijn bedoeld. Ik heb vroeger reeds gesteld dat ik het moeilijk te aanvaarden vind dat die bijkomende middelen bijna allemaal in de scholenbouwprojecten zouden worden geïnvesteerd. De bijkomende middelen moeten eigenlijk worden geïnvesteerd in de versterking van de kinderen zelf.

Een punt dat nog door niemand hier is aangehaald en dat, jammer genoeg, tijdens de opmaak van het decreet dat de SES-middelen regelt, geen aandacht heeft gekregen, is het meten van de leerwinst. Het zou natuurlijk ideaal zijn over een instrument te beschikken om op geregelde tijdstippen de winsten te meten die de leerlingen maken tijdens het studeren. Op die manier zouden we de good practices beter kunnen verdelen en zouden we veel beter weten wat nu effectief werkt bij kinderen. Onze administratie gaat na of het mogelijk is een dergelijk instrument uit te werken. Dat zou natuurlijk een grote sprong voorwaarts zijn. De koepels hebben erom gevraagd. Mevrouw Verdyck heeft verklaard dat het een goede zaak zou zijn dit te kunnen meten. Tijdens de opmaak van het decreet is daar echter niet fel aan gedacht.

Mevrouw Meuleman, ik ben het ermee eens dat er nog bijzonder veel werk aan de winkel is. Ik wil de cijfers zeker niet verbloemen of positief voorstellen. Ik heb

geprobeerd een verschil te maken tussen de criteria die worden gebruikt om te bepalen wie op kwetsbaarheid aantikt en wat we op school zien. De kinderen met de lege brooddozen zijn niet allemaal kinderen die op de kwetsbaarheidsfactoren aantikken. Dat kunnen andere kinderen zijn. We moeten ervoor zorgen dat we die kinderen de ondersteuning kunnen bieden die ze echt nodig hebben.

Mevrouw Gennez, ik had dit natuurlijk van u verwacht. U denkt altijd dat meer geld betekent dat alles wordt opgelost. Het gaat hier wel over iets meer dan enkel geld. *(Opmerkingen van Caroline Gennez)*

Het gaat erom dat we de krachten moeten bundelen. Wat de SES-middelen betreft, doet het Vlaams regeerakkoord geen enkele, maar dan ook geen enkele afbreuk aan het feit dat met betrekking tot de omkadering zeker nog bijkomende ondersteuning nodig is. We hebben het daar al vaak over gehad. De gedachte is geuit dat we naar meer gelijkheid zouden kunnen evolueren. Zoals ik al meermaals heb verklaard, betekent dit echter niet dat ik bereid zou zijn hiervoor ook maar 1 euro weg te halen van waar die middelen momenteel terechtkomen.

Er is veel werk aan de winkel, maar er zijn ook een aantal positieve punten. Het meest positieve punt is in mijn ogen zeker het gisteren bekendgemaakte rapport. We zien dat de inspanningen die deze en voorgaande Vlaamse regeringen hebben geleverd om de kinderen naar een diploma te leiden, wel degelijk renderen. De beste manier om te vermijden dat de volgende generatie niet opnieuw kwetsbare kinderen op school krijgt, bestaat erin dat we ervoor moeten zorgen dat de kinderen die nu op school zitten, meer kansen krijgen dan hun ouders.

Aangezien sommigen hebben verklaard dat we niet voldoende ambitieus zijn, wil ik als uitsmijter nog vermelden dat uit het vorig jaar gevoerde onderzoek 'Education at a glance' blijkt dat 90 procent van de jongeren in Vlaanderen hetzelfde of een hoger diploma dan hun ouders halen. Niemand moet me vertellen dat de scholen niet ambitieus zijn. De scholen investeren in de emancipatie van de leerlingen. Zoals het goede beleidsmakers betaamt, zullen we, samen met alle leerkrachten, proberen nog een tandje bij te steken. *(Applaus bij CD&V)*

**Elisabeth Meuleman (Groen):** Minister, we mogen niet vergeten dat de Vlaamse Regering een aantal maatregelen heeft getroffen die het kinderen in armoede moeilijker maken. U hebt verwezen naar de samenwerking met de gemeenten. We moeten dat doen, maar u hebt wel bespaard op het flankerend onderwijsbeleid, dat er net voor moest zorgen dat de gemeenten hefboomen in handen hadden om armoede aan te pakken. U hebt sterk bespaard op de werkingsmiddelen, wat het voor scholen moeilijker en duurder maakt. U hebt de maximumfactuur verhoogd, wat betekent dat de ouders meer moeten betalen voor de school. Er zijn heel wat goede projecten afgeschaft, zoals het Project Innoveren en Excelleren in Onderwijs (PIEO). Ik denk dat de Vlaamse Regering meer kan doen. Ik denk dat minister Homans en u meer kunnen doen. Het kan echt wel anders in het onderwijs. *(Applaus bij Groen)*

**Jos De Meyer (CD&V):** Collega's, minister, ik eindig waar ik begonnen ben. Bij de bestrijding van kansarmoede zijn zowel werk, wonen, welzijn als onderwijs in het geding. Maar de gecoördineerde aanpak moet van de minister bevoegd voor de kansarmoede komen. Daar moeten de nieuwe impulsen vandaan komen.

**Ingeborg De Meulemeester (N-VA):** Minister, laat ons eerlijk zijn. Extra geld, mevrouw Gennez, is geen garantie voor het wegwerken van armoede. Uit het verslag van het Rekenhof, zoals u zelf aanhaalde, moeten we durven besluiten dat het werkingsbudget misschien niet altijd gebruikt wordt zoals het hoort. We moeten dat durven onderzoeken en nagaan, want ik denk dat het belangrijk is dat het geld gebruikt wordt om leerlingen te ondersteunen zodat ze hun diploma kunnen halen.

We hebben het deze morgen nog in de krant gelezen: een diploma verhoogt de kansen op de arbeidsmarkt. Ik benadruk het nog eens: het diploma is het beste wapen tegen armoede.

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de tips van het onderwijsblad Klasse omtrent leerlingen die de ramadan volgen**

**ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ramadan-tips van het tijdschrift Klasse**

**De voorzitter:** De heer Cordy heeft het woord.

**Paul Cordy (N-VA):** Voorzitter, minister, de examens staan voor de deur, en dat is voor scholieren en studenten altijd een moeilijke periode. Maar dit jaar vallen de examens ook samen met de ramadan. Voor de moslimstudenten en -scholieren die beide willen doen, is dat natuurlijk een zware opgave. Vasten en studeren is misschien goed voor monniken, voor de doorsnee jongere lijkt me dat niet heel vanzelfsprekend.

In het tijdschrift Klasse verschijnen een aantal tips van een inspecteur van de islamitische godsdienst om daarmee om te gaan, om scholen te leren hoe ze kunnen omgaan met deze jongeren. Het zijn tips over de middagpauze, over het vroegere verlaten van de school, enzovoort.

Alleen de focus van de tips was niet altijd duidelijk. Lag de focus op het faciliteren van de ramadan dan wel op het succesvol doorlopen van de examenperiode? Dat accentverschil is niet onbelangrijk. De eerste opdracht van de school is natuurlijk om ervoor te zorgen dat leerlingen vorming en opleiding krijgen en op een succesvolle manier examens kunnen afronden.

Hoe gaat u erover waken dat er geen uitzonderingsmaatregelen komen, maar dat tijdens de examenperiode de focus vooral wordt gelegd op het succesvol afronden van die examens, er rekening mee houdend dat de leerlingen altijd de mogelijkheid hebben om hun ramadanperiode later in te vullen?

**De voorzitter:** De heer Janssens heeft het woord.

**Chris Janssens (Vlaams Belang):** Voorzitter, minister, 'in de ban van de ramadan' lijkt dezer dagen wel het devies van de Vlaamse Regering. Er is het grootschalige ramadanfestival hier in Brussel, gesubsidieerd met cultuurgeld van minister Gatz. Eergisteren bezocht minister-president Bourgeois naar jaarlijkse gewoonte een islamitische iftar. Nu worden er vanuit uw diensten aanbevelingen gedaan aan scholen om kinderen die aan de ramadan deelnemen, zo veel mogelijk tegemoet te komen.

Die aanbevelingen zijn te lezen op [klasse.be](http://klasse.be), een website van de Vlaamse overheid. Ik citeer enkele aanbevelingen: richt een apart klaslokaal in waar niets gegeten of gedronken wordt; laat de moslimleerlingen naar huis gaan zodra hun examen klaar is; en dan, wat mij betreft de strafste, vraag leraren en leerlingen om moslimleerlingen niet onder druk te zetten door hun eten of drinken te willen geven.

Minister, ik stoor mij aan deze aanbevelingen, net als aan alle andere initiatieven van de Vlaamse Regering om de ramadan te ondersteunen of zelfs hier in Vlaanderen te promoten. Ik stoor mij daaraan, maar niet om verdeeldheid te zaaien, of omdat ik mensen minderwaardig zou vinden, zoals u mij met een klassiek en

goedkoop verwijt altijd naar het hoofd slingert. Ik stoor me daaraan omdat de ramadan via deze Vlaamse Regering wordt geïnstitutionaliseerd. U maakt van religie een publieke zaak. U islamiseert onze samenleving. U moedigt aan dat onze samenleving, en in dit concreet geval onze scholen, zich aanpassen aan de islamitische voorschriften.

Waarom hebt u toegestaan dat deze aanbevelingen werden gepubliceerd op een website van de Vlaamse overheid?

Waarom bent u het blijkbaar niet met mij eens dat het niet past om islamitische voorschriften op te dringen aan onze scholen?

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Dank u wel, collega's. Misschien eerst een kleine verbazing bij mezelf. Op 2 juni 2016, vorig jaar dus, heeft Klasse krak dezelfde tips als deze die vorige week of een paar dagen geleden werden verstuurd op dezelfde wijze verspreid via de website. Ik heb toen niemand gehoord. Mijnheer Cordy, u zat toen nog niet in het parlement en u hebt waarschijnlijk op dat moment het tijdschrift niet gelezen. Maar, mijnheer Janssens, ik heb u op dat ogenblik ook niet gehoord. Klasse verspreidt zelf die tips, en ook nu, omdat de ramadan opnieuw gelijkloopt met de examens, heeft men gezegd: 'Oké, we gaan dit jaar diezelfde tips met de link naar dezelfde website nog eens doorsturen naar de scholen.' Misschien heeft het met de hitte te maken, maar ik voel hier toch iets van een selectieve verontwaardiging. Vorig jaar niets, en vandaag is het plots een majeur probleem.

Collega's, ik wil duidelijk zijn en, mijnheer Janssens, ik zal het nog eens zeggen – want ik heb het al een paar keer gezegd –: deelnemen aan de vasten kan niet als argument worden gebruikt om niet deel te nemen aan examens. Bovendien vermelden de tips, die u selectief citeert, helemaal onderaan – en de heer Cordy heeft ernaar verwezen – dat de vastenperiode ook kan worden uitgesteld tot na de examens. Wij hebben contact opgenomen met het Executief van de Moslims in België (EMB) omdat ik, tot mijn verbazing, tot vandaag nog geen communicatie had gezien van het EMB zelf, een communicatie die vrij verspreid zou moeten worden en waarbij jongeren ook effectief de boodschap krijgen dat ze gerust hun vastenperiode kunnen uitstellen. Wel, collega's, ik heb ondertussen die communicatie. Ze is verspreid: het EMB doet op dit ogenblik een actieve communicatie, ook naar alle jongeren, om te melden dat de vastenperiode gerust kan worden uitgesteld. Dat is, wat mij betreft, collega's, een correcte boodschap. Maar dat neemt niet weg dat scholen die worden geconfronteerd met jongeren die toch deelnemen, perfect en autonoom maatregelen kunnen nemen. In het verleden heb ik hier al gezegd dat er scholen zijn die de examens systematisch 's morgens organiseren. De school in Torhout waar ik school liep, doet dat ook. Dat heeft helemaal niets te maken met geloofsrichtlijnen, het heeft alles te maken met het feit dat men ervan uitgaat dat jongeren gemakkelijker examens maken in de voormiddag. Dat is de volle autonomie van de scholen.

Mijnheer Cordy, de tips van het tijdschrift Klasse zijn niet door mij opgemaakt, niet door mij gestuurd. U weet dat Klasse een volledig autonoom statuut heeft. Het is geen omzendbrief naar de scholen. De scholen zijn volstrekt vrij om daarmee om te gaan zoals ze het willen. Ik herhaal het nog eens, voor alle duidelijkheid: voor mij, als minister, staat het als een paal boven water dat die vasten nooit, maar dan ook nooit, in geen enkel opzicht, een argument kan zijn om niet deel te nemen aan de examens. Omgekeerd is het absoluut wel mogelijk om je vastenperiode tijdelijk op te schorten of uit te stellen, net vanwege de examenperiode. Het EMB heeft zopas bevestigd dat dat een geoorloofde wijze van werken is. *(Applaus bij de meerderheid)*

**Paul Cordy (N-VA):** Laat mij zeggen dat ik blij ben met het advies van het EMB. Inderdaad, we moeten ons erop focussen dat de leerlingen op school zich goed

van hun taak kunnen kwijten, dat ze examen kunnen doen, dat ze op een goede manier school kunnen lopen.

We horen ook dat steeds meer jonge kinderen de ramadan volgen. Dat is niet overal zo. De scholen gaan daar, denk ik, ook wel zeer verstandig mee om. De vraag is alleen of we daar geen aandacht voor moeten hebben. Die jonge kinderen gaan laat slapen, eten laat. Als we in het onderwijs de focus graag leggen op gezonde eetgewoonten en gezonde voeding, dan moeten we toch ook aandacht hebben voor het welzijn en het welbevinden van die jonge kinderen.

**Chris Janssens (Vlaams Belang):** Minister, ik neem uw suggestie graag ter harte om hier in het parlement wat meer vragen te stellen over de islam en de moslims. Ik ben blij dat u daarvoor vragende partij bent. Maar in elk geval, laat mij, om die ramadan nog eens te kaderen, een citaat geven. "Degene die, publiek gekend als moslim, het vasten verbreekt tijdens de periode van de ramadan zonder door de religie toegelaten reden, wordt bestraft met een gevangenisstraf van één tot zes maanden, alsook met een boete." Dat is artikel 222 van het Marokkaanse strafwetboek.

En dus, terwijl uw diensten richtlijnen geven voor een voorkeursbehandeling voor kinderen die meedoen met de ramadan, worden in moslimlanden mensen als criminelen in de cel gegooid omdat ze overdag bij snikhete temperaturen zouden durven te drinken. Ik had dus, in plaats van dat uw administratie en uw diensten leraren en leerlingen aanmanen om moslims geen drinken of eten aan te bieden, liever van u gehoord welke initiatieven u neemt om kinderen, inderdaad vaak jonge kinderen, die wel een glas water willen drinken tijdens de dag, te beschermen tegen de groepsdruk, tegen de islamitische druk om aan de ramadan deel te nemen.

**De voorzitter:** De heer Kennes heeft het woord.

**Ward Kennes (CD&V):** Telkens als er ergens iets geschreven wordt over islam of ramadan, moet dat blijkbaar aanleiding geven tot parlementaire vragen. Dat is toch een beetje bizar. Iedereen weet dat de combinatie van examens, hitte, stress en vasten niet evident is. Het is dan ook goed dat er tips worden gegeven – geen richtlijnen, geen bevelen, geen opdrachten, maar gewoon tips – om met die problematiek om te gaan. De minister heeft terecht verwezen naar de verantwoordelijkheid van de scholen om daar zelf keuzes in te kunnen maken, om daar zelf op een goede manier op te kunnen inspelen.

Het is ook belangrijk om te kijken naar wat het Executief van de Moslims in zijn persbericht zegt. Daarin staat uitdrukkelijk: "Aangezien het belangrijk en prioritair is dat de studenten in hun examens slagen." Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn: het is zeer cruciaal dat leerlingen op een goede manier kunnen deelnemen aan de examens en dat er aandacht is voor hun welzijn en hun gezondheid. En dat is eigenlijk het enige waar dit allemaal over gaat, namelijk zorgen voor het welzijn van de leerlingen en hun succes in de examens.

**De voorzitter:** De heer De Ro heeft het woord.

**Jo De Ro (Open Vld):** Ik sluit me aan bij de verbazing van de minister over de actualiteitswaarde van een dossier van 2016. Er waren ook al tips in 1999, er waren tips in 2003 en tips in 2015. Ik lees nergens voorkeursbehandelingen. In de insinuatie dat de minister zomaar zou moeten ingrijpen in een blad dat in onderwijs en ver daarbuiten, ver buiten onze regio, bekendstaat als een blad dat in alle onafhankelijkheid kan werken, hoor ik eigenlijk een oproep om dat tot een propaganda-instrument te maken.

Wat het wel moet doen, en dat doet het ook, is informatie en kennis geven. Ik hoor hier niemand actuele vragen stellen als Klasse schrijft over bar mitswa. Ik hoor niemand als er tips of informatie over het lentefeest of het heilig vormsel

komen. Ik kan me dus inderdaad niet van de indruk ontdoen dat als het woordje 'ramadan' of 'Suikerfeest' verschijnt, de trommel wordt bovengehaald om nog eens in de media te kunnen komen en te kunnen bashen, terwijl de samenhang tussen de Vlaamse inwoners, van welke afkomst dan ook, niet vooruit gaat. *(Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

**Minister Hilde Crevits:** Dank u wel, collega's. Veel commentaar voor iets wat eigenlijk geen grote heisa of commentaren behoeft. Voor mij is het bijzonder positief dat het Executief zelf aanvullend op of ongeveer gelijktijdig met Klasse duidelijke richtlijnen heeft meegegeven, waarin gesteld wordt, zoals de collega's ook zeggen, dat het allerbelangrijkste is dat jongeren slagen en dat ze zeker ook de vastendagen later kunnen inhalen. Dat is wat mij betreft een zeer geruststellende gedachte, omdat het van het Executief zelf komt, net zoals het trouwens het Executief zelf is dat vasten voor zeer jonge kinderen een zeer slecht idee vindt. Ik ben daarover al eens ondervraagd in het verleden. Ik wil dat hier gerust herhalen dat ik dat een bijzonder slecht idee vind en dat het echt belangrijk is dat als scholen signalen opvangen dat zeer jonge kinderen toch mee zouden vasten, ze het CLB inschakelen, zodat de nodige hulpverleningskanalen kunnen worden ingeschakeld. We hebben al situaties meegemaakt waarbij de ouders niet weten dat de kinderen toch mee willen vasten. Het is dus van belang dat daar heel kort op ingegrepen wordt.

Collega's, ik hoop dat het de komende dagen iets frisser wordt en misschien ook iets minder dorstig weer. Dat zal, denk ik, alle gemoederen in Vlaanderen veel deugd doen. Dank u wel.

**Paul Cordy (N-VA):** Ik neem een klein beetje aanstoot aan de opmerking als zou het hier om moslimbashen gaan. De ramadan is een vrij ingrijpende gebeurtenis voor mensen die eraan deelnemen, en we moeten kijken dat daar toch de juiste accenten worden gelegd.

Ik wil één ding zeker benadrukken in dit debat. Godsdienstvrijheid is een grote waarde, ooit door Frederik de Grote heel krachtig geformuleerd als: "Jeder soll nach seiner Façon selig werden." Maar bij diezelfde Frederik de Grote kwamen vrijheid en verantwoordelijkheid steeds hand in hand. Ik denk dat we erop moeten letten dat individuele vrijheid, persoonlijke vorming, maatschappelijke plicht en religieuze beleving steeds in evenwicht kunnen blijven. Misschien is dat ook een mooie ramadantip die ik aan alle leerlingen zou willen meegeven.

Wat ik vooral wil doen, is alle leerlingen zeer goede, succesvolle examens toewensen. *(Applaus bij de N-VA)*

**Chris Janssens (Vlaams Belang):** Minister, de collega's die verbaasd zijn over de actualiteitswaarde van deze vraag, hebben blijkbaar de voorbije dagen de journaals en de kranten gemist en de onevenredig grote aandacht die er aan de ramadan is gegeven in vergelijking met andere godsdienstige feesten.

Minister, ik vind het belangrijk om dit keer op keer hier in het parlement aan bod te brengen, omdat de Vlaamse Regering doof en blind blijft voor de problemen die met islamisering gepaard gaan en ze wat betreft het faciliteren van de islam telkens zelfs nog een versnelling hoger schakelt. Wat mij betreft, is het een grote vergissing om de islam zo welwillend en met zo veel naïviteit tegemoet te treden. Ik verwijs nogmaals naar het Marokkaans strafwetboek. Die ramadan is niet zomaar die blijde, vrolijke multiculturele gebeurtenis en een gezellig samenzijn. Neen, mensen worden er voor in de cel gegooid als ze er niet aan deelnemen in moslimlanden. Dus, minister, zijn dergelijke voorschriften in onze scholen niet nodig. De enige stelregel die u en uw administratie moet hanteren, zijn onze scholen, onze regels en dus geen voorkeursbehandeling voor islamitische leerlingen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het dalend aantal reizigers bij De Lijn**

**De voorzitter:** Mevrouw Brouwers heeft het woord.

**Karin Brouwers (CD&V):** Minister, of de voorzitter van de raad van bestuur van De Lijn, de achtbare heer Descheemaeker, het nu leuk vindt of niet, maar ik heb vandaag een vraag klaar over De Lijn. Gisteren vond de heer Descheemaeker blijkbaar dat wij te veel kappen op De Lijn vanuit deze eerbare instelling. Ik vind niet dat dat kan. *(Opmerkingen van Annick De Ridder)*

Toch wel, er was een vraag van mij bij, mevrouw De Ridder. Los daarvan zal ik beginnen met mijn vraag, want de tijd begint te lopen. Gisteren werd het jaarverslag van De Lijn voorgesteld door diezelfde heer Descheemaeker. Er waren een tiental positieve punten. Het belangrijkste lijkt mij dat de kostendekkingsgraad, waar we het hier jarenlang over gehad hebben en die altijd bleef circuleren ergens rond een schabouwelijke 15 procent, nu eindelijk de magische grens van 20 procent overschreden heeft. Ik denk dat dat heel belangrijk is, want ik kap niet op De Lijn. Ik vind De Lijn belangrijk. Dat moet een efficiënte en performante organisatie zijn ten voordele van de reizigers. Daar hoort ook een goed, degelijk financieel beheer bij. U hoort me daar niets over zeggen.

Iets anders dat in het oog sprong, was de 11 miljoen reizigers, een fenomenaal aantal, dat vorig jaar verloren is. Het zijn er nog nooit zoveel geweest. Je begint dan na te denken. Ja natuurlijk, we hebben in september 2015 het gratis busabonnement voor senioren afgeschaft en waarschijnlijk hebben we dan in 2016 daar het volle effect van gehad. Maar ik wil hier toch wel eens horen dat het dat effectief is en of dat de enige reden is waarom De Lijn zoveel reizigers verliest. Mijn meer algemene vraag, minister, is natuurlijk, in tijden van files, waar iedereen stilstaat, waar iedereen smeekt om een modal shift, welke maatregelen u gaat nemen samen met De Lijn om opnieuw meer reizigers aan te trekken.

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Ik ben blij dat u het ook positief benadert. Ik zie dat sommigen nogal focussen op het zogenaamde verlies van die 11 miljoen ritten. In perspectief geplaatst: het gaat over 508 miljoen ritten. Men zegt dan reizigers, maar het zijn natuurlijk ritten. Bovenal wordt vergeleken met vorige periodes, waarbij men opgeblazen cijfers gebruikte en men voor alle gratis abonnementen, die heel kwistig werden uitgedeeld, uitging van fictieve aannames. In stedelijke omgevingen rekende men voor elk van die gratis abonnementen 90 ritten aan. Zo kwam men natuurlijk tot heel opgeblazen cijfers.

Dat is heel eenvoudig en een mooie truc: als je kampt met een dalend aantal betalende abonnees, dan geef je gewoon een beetje meer gratis abonnementen, en uiteindelijk worden je cijfers zo mooi opgekrikt. Dat is dus een complete vertekening van de werkelijkheid.

Ik ga liever uit van reële cijfers, en die reële cijfers zijn positief. Met betrekking tot het aantal betalende reizigers gaan we van 469 miljoen in 2014 naar 508 miljoen ritten. Dat is een stijging met 8 procent, dus 8 procent betalende reizigers erbij. U verwijst ook terecht naar het gezonder maken van De Lijn. Iedereen die het goed voorheeft met het openbaar vervoer, en dus ook met De Lijn, zou immers mee moeten supporteren voor het gezonder maken van De Lijn, dus het verhogen van die kostendekkingsgraad. We zijn in 2014 vertrokken van 15 procent. Op twee jaar tijd zijn we al gegaan naar een kostendekkingsgraad van 20 procent.

Er zijn absoluut nog altijd problemen met de stiptheid, maar ook daar is er een positieve evolutie. We hebben stappen vooruit gezet. Het mogen er zeer graag veel meer zijn, maar ik vergelijk opnieuw met 2014. Toen zaten we onder de 50 procent, nu op 55 procent. Op twee jaar tijd is dat een vooruitgang met 5 procent. Dat is positief. Als je het goed voorhebt met De Lijn en met het openbaar vervoer, dan zou ik ook daarop focussen.

Er zijn echter nog problemen. We investeren meer in de doorstroming. Dat is terecht een heikel punt. We gaan het budget voor de doorstroming verdubbelen, bijvoorbeeld met slimmere verkeerslichten die voorrang geven aan het openbaar vervoer. We zorgen ook voor een verbetering van het comfort en van het aanbod. Het investeringsbudget van De Lijn stijgt van 170 miljoen euro in 2014 naar 300 miljoen euro dit jaar. Dat zijn allemaal positieve elementen.

We willen dus werken met eerlijke cijfers, een eerlijke financiering en een eerlijk beleid, met eerlijke ambities, namelijk een beter openbaar vervoer dat betaalbaar is voor zowel de belastingbetaler als de gebruiker. (*Applaus bij de N-VA*)

**Karin Brouwers (CD&V):** Minister, ik dank u voor uw antwoord. Als het inderdaad zo is dat we dit nu even moeten slikken omdat de gratis abonnementen, die ook werden geteld, voor 90 ritten, eruit zijn, dan hoop ik dat we volgend jaar opnieuw een positievere trend zien. We zullen dat dan bekijken.

In elk geval hebt u ons op een bepaald moment zelf wel een beetje op het verkeerde been gezet. Vorig jaar, in januari 2016, toen het betalend maken voor de senioren pas was ingegaan, werd gesteld dat al 335.000 senioren zo'n betalend abonnement hadden gekocht. Nu lees ik echter in het persbericht van De Lijn dat het nog maar over 323.000 senioren gaat. Allicht zijn er dus ook wel wat senioren die hebben afgehaakt of die zijn overgeschakeld op een tienrittenkaart omdat dat voor hen persoonlijk goedkoper uitkomt en zo. Ik denk dat we dat alles wel eens nader moeten bekijken.

Ik heb toch nog wel een vraag. Is het dan nu zo dat de berekeningswijze van de aantallen is gewijzigd? Voor iemand die nu een gewoon abonnement heeft, worden er wel nog altijd 90 ritten per maand gerekend. Dat is zo gebleven?

**De voorzitter:** De heer De Clercq heeft het woord.

**Mathias De Clercq (Open Vld):** Ik zou nog even verder willen ingaan op de stiptheid. Die is cruciaal willen we in de toekomst inderdaad meer mensen verleiden en stimuleren om die stap van het private wagenvervoer naar het openbaar, het collectief vervoer te zetten. Dat lijkt me fundamenteel. Oké, dat stijgt inderdaad. Dat is positief, maar we zitten nog maar aan 55 procent. Dat moeten we ook durven te zeggen. Het stijgt. Feiten zijn feiten.

Met de investeringen die we als samenleving in De Lijn doen, mogen we echter hogere stiptheidscijfers verwachten, zeker in tijden van combimobiliteit, met een goede afstemming tussen bus, tram en trein. Dat dat eens een keer een minuut te laat komt, tot daaraan toe, maar als dat oploopt, dan kan je in die schakels al rap bijvoorbeeld een uur verliezen, en dan word je niet verleid, dan is dat geen alternatief.

Minister, daar is het me immers om te doen. In tijden van een evolutie naar een tarief- en ticketintegratie moet dat beter. Wat gaat u concreet doen om die doorstroming in functie van stiptheid, van een betrouwbaar alternatief te vergroten? Het stijgt, maar we moeten meer ambitie hebben.

**De voorzitter:** De heer Vandenbroucke heeft het woord.

**Joris Vandenbroucke (sp.a):** Minister, ik wil u vragen niet langer met creatief cijferwerk te proberen het licht van de zon te ontkennen. Kijk naar het resultaat van het onderzoek dat u zelf hebt gefinancierd naar het verplaatsingsgedrag van de Vlamingen. Daaruit bleek dat het aandeel van bus- en tramgebruik op een paar jaar tijd met 20 procent gedaald is. Kijk naar de cijfers van het Vlaams Verkeerscentrum. Daaruit blijkt dat sinds uw aantreden de filedruk in Vlaanderen gestegen is met 17 procent. Vandaag staan mensen stil op plaatsen en tijdstippen waar ze een paar jaar geleden niet stilstonden.

Ik vraag u dus te stoppen met het maken van flauwe woordspelingen, maar ik verwacht van u een antwoord op de vraag waarom het de verkeerde richting uitgaat en wat u gaat doen om de mensen wel te verleiden om het openbaar vervoer te nemen. Wilt u ook zeggen aan de heer Descheemaeker dat hij geen 18.000 euro per jaar krijgt om de raad van bestuur van De Lijn voor te zitten om politici en mensen de mond te snoeren die zich zorgen maken over het openbaar vervoer, maar dat hij zelf ook eens moet nadenken over hoe zijn bedrijf ervoor zal zorgen dat het meer klanten kan werven in plaats van minder? *(Applaus bij sp.a en Groen)*

**De voorzitter:** De heer Rzoska heeft het woord.

**Björn Rzoska (Groen):** Minister, het wordt tijd dat u terugkeert uit wonderland. U ziet fantastische prestaties bij De Lijn, terwijl iedereen die dit dossier volgt in het parlement wel beter weet. De heer Kesteloot is zo eerlijk geweest om hier vorig jaar bij de dalende reizigers aantallen echt wel de vinger op de wonde te leggen: hij had het toen over de besparingscontext waarin hij moest werken. Dat staat te lezen in het verslag van de bespreking in dit parlement.

Misschien kunt u uw partijgenoot uit wonderland meenemen. Op het moment dat de kwaliteit en de stiptheid achteruitgaan en dat de tickets en de abonnementen duurder worden, wordt het voor u, als minister, in plaats van te zeggen hoe goed we bezig zijn, tijd om in de spiegel te kijken en u af te vragen hoe u dit kan keren.

Minister, er is dus maar één vraag die telt: hoe gaat u dit keren? *(Applaus bij Groen)*

**De voorzitter:** Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

**Anke Van dermeersch (Vlaams Belang):** Dat De Lijn in de jaarresultaten zegt dat de kostendekkingsgraad gestegen is naar 20 procent is goed, maar dat is nog altijd één van de laagste kostendekkingsgraden in Europa.

Een belangrijkere vaststelling die ik heb gedaan op basis van dat jaarresultaat, en die zeer verontrustend is, is dat het aantal betalende ritten niet significant stijgt. Het is hier al gezegd, de files stijgen wel significant. Dat komt doordat De Lijn onvoldoende garanties geeft voor een veilige, comfortabele, vlotte en betrouwbare verplaatsing met bus of tram. Nochtans krijgt De Lijn bijna 1 miljoen euro subsidies om dat te organiseren, en dat is toch een gigantisch bedrag. Dan mogen we toch verwachten dat er iets gedaan wordt aan die overvolle tram en bussen, ranzige bushaltes en premetrostations, aan het zwartrijden, aan de stiptheid en het comfort, die moeten verbeteren, en vooral aan de veiligheid.

Minister, de Vlamingen smeken u om een alternatief voor die ellenlange files die ze moeten trotseren met de wagen. Doe daar iets aan, zorg voor dat veilig, stipt en comfortabel alternatief.

**De voorzitter:** Mevrouw De Ridder heeft het woord.

**Annick De Ridder (N-VA):** Minister, het moet vermoeiend zijn dat steeds de focus wordt gelegd op wat in het verleden altijd misliep. In deze legislatuur zijn

de investeringsbedragen wel degelijk fundamenteel gestegen en stijgt de kostendekkingsgraad voor het eerst ook fundamenteel. In Antwerpen komt op de trams maar liefst een capaciteit van 40 procent bij, namelijk van 30.000 naar 42.000 zitjes. Wat die 'verdwenen' reizigers betreft, die werden met de abonnementen meegerekend, aan 90 ritjes per maand in stedelijk gebied. In Nederland houdt men voor de stedelijke abonnementen rekening met 47 ritten per maand, of de helft van wat wij doen. Dat kan tellen qua lucht die er op die manier in die cijfers sluipt.

Minister, wilt u zo snel mogelijk rekening houden met de werkelijke ReTiBo-cijfers die we krijgen, zodat we eindelijk komaf kunnen maken en verlost zijn van die goedkope en misleidende schoten voor de boeg en kunnen focussen op wat dringend noodzakelijk is, namelijk investeren in ons openbaar vervoer? (*Applaus bij de N-VA*)

**Minister Ben Weyts:** We willen werken met eerlijke rekeningen, eerlijke cijfers. En vanaf nu kunnen we dat ook op basis van het ReTiBo-systeem, waarbij in plaats van te werken met abonnementencijfers en virtuele ritten, ook al ligt dat gratis of betaald abonnement in de schuif, reële ritten gemeten worden, omdat men nu een kaart heeft die men moet gebruiken, waardoor ook elke rit wordt geregistreerd. Vanaf volgend jaar zullen ook de tickets opgenomen worden in dat systeem en hebben we eindelijk klare, clear-cut, eerlijke in plaats van opgepompte, opgeblazen cijfers, waarmee we kunnen werken.

Een tweede punt is de doorstroming. We hebben de financiering voor de doorstromingsmaatregelen verdubbeld. We gaan van ongeveer 17 miljoen euro naar meer dan 30 miljoen – ik denk 32 miljoen – euro. Dat is dus een fikse investering, waarbij prioriteit wordt verleend aan het openbaar vervoer.

Ten slotte, mijnheer Vandenbroucke, ik heb u eerlijke cijfers gegeven, waaruit blijkt dat we inzake stiptheid, inzake kostendekkingsgraad, inzake het aantal betalende reizigers op twee jaar tijd altijd vooruitgang hebben geboekt. En zal ik u eens confronteren met andere eerlijke cijfers? Als u meent deze regering de les te moeten spellen, dan kan ik u verwijzen naar de periode waarin uw partij, met mevrouw Van Brempt, mee het beleid heeft bepaald inzake de mobiliteit. In 2009 waren er 436 miljoen betalende reizigers. In 2016 waren dat er 508 miljoen. Dat is een toename van het aantal betalende reizigers met maar liefst 17 procent. Er is een vooruitgang inzake de kostendekkingsgraad. In uw periode was dat minder dan 15 procent. Wij zitten op 20 procent.

U zegt dat u het goed voor heeft met het openbaar vervoer. Inzake investeringen onder een socialistische minister kwamen we per jaar nog niet aan 150 miljoen euro. Wij zitten nu aan een investeringsritme van 300 miljoen euro. Dat is dubbel zoveel.

Wij hebben van u zekere lessen te leren. Dat zijn dan slechte lessen, die we niet gaan volgen. (*Applaus bij de N-VA*)

**Karin Brouwers (CD&V):** Minister, het is zeker niet allemaal kommer en kwel. Dat heb ik ook heel duidelijk aangegeven. Maar die daling is zeer fors. U wijt dat aan een deel van de gratis abonnementen die er nu niet meer zijn. Maar er blijven nog lichten knipperen. Het klopt wat hier werd gezegd over de stiptheid. Die is met 5 procent gestegen, maar nog altijd is een op de twee bussen of trams te laat. Dat kan natuurlijk niet. Dat ligt niet aan De Lijn alleen, want ik ga niet kappen op De Lijn. Daar ligt ook een taak voor het Agentschap Wegen en Verkeer en de lokale besturen, die moeten zorgen voor de doorstroming.

Minister, er is nog veel werk aan de winkel. Er zijn een aantal knipperlichten die branden. De collega's hebben er een aantal opgesomd. Waarschijnlijk zien we elkaar volgend jaar terug met – misschien – eindelijk duidelijke cijfers dankzij het

ReTiBo-systeem, die voor de volgende jaren een goede basis vormen en om een degelijk beleid te voeren, zodat De Lijn kan doen wat ze moet doen, namelijk mensen vervoeren. Dat is toch heel belangrijk, want een op de zes gezinnen in Vlaanderen heeft geen wagen. Laten we dat ook niet vergeten. *(Applaus bij CD&V)*

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het mogelijk faillissement van het commerciële zorgbedrijf Senior Assist en de gevolgen hiervan**

**ACTUELE VRAAG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiële problemen van een commerciële uitbater van woonzorgcentra**

**De voorzitter:** De heer Bertels heeft het woord.

**Jan Bertels (sp.a):** Voorzitter, collega's, ouderen in een rusthuis willen niet veel. Ze willen rustig kunnen genieten van hun oude dag, omringd door goede zorgen. Ze hebben nood aan rust en stabiliteit.

Welnu, minister, er heerst opnieuw grote onrust in de sector. Daar moet u iets aan doen met acute maatregelen, maar ook met structurele maatregelen. Want een van de grote private uitbaters van woon- en zorgcentra in ons land staat op de rand van een faillissement. We hebben daar al een Nederlands voorbeeld van gezien.

Het gaat om meer dan 30 rusthuizen. Meer dan 2000 personeelsleden, meer dan 3000 bewoners verkeren in grote onrust.

Exotische financieringsconstructies, puur op winst gebaseerde businessmodellen, een kluwen van financieringsvennootschappen in allerlei belastingparadijzen: minister, dat is geen goede basis voor een goede, kwaliteitsvolle en stabiele ouderenzorg.

Minister, hoe kijkt u aan tegen die ondoorzichtige financieringskluwens? En vooral: wat zult u concreet doen om het personeel en vooral de meer dan 3000 bewoners in die woon- en zorgcentra gerust te stellen dat zij kunnen blijven genieten van een waardige ouderenzorg?

**De voorzitter:** De heer Persyn heeft het woord.

**Peter Persyn (N-VA):** Minister, collega's, er is inderdaad een probleem in de rusthuissector: een belangrijke commerciële speler, de vierde in het Vlaamse land, is acuut in de problemen geraakt en ziet zich verplicht om een aantal rusthuizen van de hand te doen.

Nu, het is niet de eerste keer dat een rusthuis in de problemen geraakt. In het verleden heeft een van uw voorgangers, minister, de procedure-Byttebier uitgewerkt om, in geval van problemen, in geval van een dwingende overname, naar een zachte landing te gaan. Er wordt dan overleg gepleegd met de betrokkene, de speler zelf, de vakbonden, en er wordt naar een oplossing gezocht. Want inderdaad, de continuïteit en de kwaliteit van de zorg voor onze hoogbejaarden in de rusthuizen is cruciaal en heel belangrijk. We moeten daar met man en macht alles voor doen.

In het geval dat de collega heeft geschetst – hij spreekt van onrust, maar heeft wel zijn best gedaan om er een schepje bovenop te doen – gaat het over verschillende rusthuizen. Ik heb begrepen dat u de Zorginspectie al naar de zeventien Vlaamse rusthuizen hebt gestuurd. Eigenlijk is de kwaliteit van de zorg helemaal niet in het gedrang, maar toch dreigt de continuïteit van de zorg in het gedrang te komen. Minister, welke volgende stappen zult u ondernemen om de continuïteit van de zorg in die zeventien betrokken rusthuizen te garanderen?

**De voorzitter:** Minister Vandeurzen heeft het woord.

**Minister Jo Vandeurzen:** Collega's, ik moet antwoorden in een aantal stappen.

Eerst zeg ik iets over de betrokken organisatie. Het gaat over Senior Assist. Dat is geen geheim, want het staat in de media. Het is een organisatie die woonzorgcentra en andere voorzieningen heeft in België – Wallonië, Brussel en Vlaanderen –, maar ook in het buitenland. Als we kijken naar Vlaanderen, gaat het over 1017 woongelegenheden in 13 erkende woonzorgcentra, 18 woongelegenheden in 3 erkende centra voor kortverblijf, 232 woongelegenheden in 7 erkende groepen van assistentiewoningen, 81 woongelegenheden in 6 aangemelde centra voor herstelverblijf en 81 wooneenheden in 3 aangemelde groepen van assistentiewoningen.

Collega's, onze Zorginspectie voert systematisch een monitoring uit als het gaat over de situatie, de financiële gezondheid van onze Vlaamse woonzorgvoorzieningen. Uit die monitoring van 2016 is inderdaad gebleken dat er zich in een aantal rechtspersonen van de groep mogelijk financiële problemen zouden voordoen.

Wij kunnen uiteraard niet verder kijken dan datgene wat wij kunnen vaststellen in de exploitatie van de door ons erkende rechtspersonen. Maar die vaststelling heeft aanleiding gegeven tot een nieuwe inspectie, in samenwerking met de organisator en – als ik goed ben ingelicht – in aanwezigheid van een aantal verantwoordelijken van de organisatie. Daarbij is in alle transparantie informatie gevraagd en voorgelegd van de dertien Vlaamse woonzorgcentra, de dertien Vlaamse rechtspersonen. Ik benadruk: het is zeker in overleg en zeker in alle transparantie dat men daaraan heeft meegewerkt.

Uit die inspectie, die heeft plaatsgevonden in februari 2017, is gebleken dat er slechts drie van de Vlaamse rechtspersonen in het boekjaar 2016 met winst hebben afgesloten. Dat is natuurlijk een uitspraak die we voorzichtig moeten benaderen. Want als je onderdeel bent van een grotere groep – en er is vastgesteld dat er heel wat verstrengelingen waren, op diverse manieren – is het moeilijk om daaruit een algemene conclusie te trekken. Maar er is bijvoorbeeld vastgesteld dat er één rechtspersoon was waar er een belangrijke vordering van RSZ is vastgesteld.

Toen dat gebeurde, heeft men natuurlijk vanuit de Zorginspectie en het agentschap Zorg en Gezondheid de zaak zeer nauw opgevolgd. Op verschillende momenten zijn er vergaderingen geweest met de vertegenwoordigers van Senior Assist, met de Zorginspectie en het agentschap Zorg en Gezondheid. Ook het kabinet heeft daaraan deelgenomen.

Op al die vergaderingen is gesproken over de financiële situatie, en uiteraard, van onze kant, is er zeer veel aandacht geschonken en gevraagd voor de continuïteit van de werking, de zorg en de kwaliteit van het leven van de bewoners.

Ik kan u ook zeggen dat intussen – maar ik zeg het met enige voorzichtigheid omdat ik absoluut geen actor wil zijn in een zelfvervullende profetie – door de administratie een noodscenario werd voorbereid. Er zijn heel wat juridische adviezen ingewonnen in die periode om zeker te zijn dat, als het ongewenste en onvermijdelijke zich zou voordoen, we in ieder geval accuraat kunnen optreden. Ik kan u bevestigen dat er een vrij uitgebreid scenario is voorbereid. De situatie zou, indien ze zich voordoet, echt wel ongezien zijn in Vlaanderen. Wij zouden met vele actoren naar oplossingen moeten zoeken en we hebben in de scenario's en in de planning die wij hebben voorbereid, steeds geredeneerd vanuit de continuïteit van de zorg en het belang ook van het personeel en de medewerkers die in de voorziening werkzaam zijn.

Ik kan u ook zeggen dat we in mei – en dat is natuurlijk niet zo heel lang geleden – opnieuw schriftelijke vragen hebben gesteld en aanmaningen hebben verstuurd om

het herstelplan en het perspectief op financieel vlak opnieuw te bevestigen en mee te delen. Wij hebben daar uiteraard correspondentie over gevoerd. We hebben begrepen dat intussen er ook een bijzondere ondernemingsraad is geweest en dat ook is aangekondigd dat begin juni of begin volgende maand er wellicht een perspectief zou zijn. Om u te zeggen dat wij die situatie grondig opvolgen en dat wat in de kranten staat, juist is. Ook in mei hebben we beslist om een nieuwe inspectie-ronde te organiseren in alle voorzieningen en dit keer heel specifiek vanuit de vraag rond continuïteit, maar ook vanuit het perspectief van kwaliteit van de zorg. U zult wel begrijpen dat dit voor ons essentieel is.

Het volgende punt dat ik moet inbrengen, is dat er een regelgeving is. Er is een besluit van de Vlaamse overheid van 2009 waarin uitdrukkelijk bepaald is dat, wanneer er sprake zou zijn van een vereffening of een faillissement, er een procedure moet worden gevolgd. Die regelgeving bepaalt dat een mogelijke vereffenaar of curator zich binnen de tien dagen na zijn aanstelling moet melden bij het agentschap en bepaalt ook dat, als betrokkene zou overwegen om een exploitatie te stoppen, dit niet kan zonder voorafgaand overleg met de lokale overheid, OCMW, burgemeester en uiteraard het agentschap. Er is dus regelgeving die zich over dergelijke situaties uitspreekt.

Ik denk dus dat we kort op de bal hebben gespeeld en spelen, dat we ons voorbereiden – uiteraard is dat niet het geprefereerde scenario –, dat het juist is dat er regelgeving is die we kunnen benutten als er een faillissement zou zijn – en ik spreek in de zeer voorwaardelijke wijs, want ik geef u aan op welke manier de organisatie ook aangeeft met de continuïteit ook bezig te zijn en aankondigt dat er stappen in zullen worden gezet.

Ten slotte is er de vraag wat je kunt doen om zulke zaken te voorkomen. Collega's, ik denk dat we ons in Vlaanderen moeten realiseren dat dit een realiteit is waarop we ons natuurlijk moeten voorbereiden en waarover we moeten nadenken. Ik verheer u niet dat bij de uittekening van het nieuwe residentiële ouderenzorgbeleid de vraag naar de financiële weerbaarheid en transparantie van voorzieningen voor mij wel een belangrijk issue is. De casus illustreert dat misschien. Ik ben zeker niet diegene die zegt dat je uit die ene situatie de hele sector moet beoordelen. Dat zou ook niet correct zijn. Bovendien bestaat er op het vlak van financiële transparantie in een aantal specifieke regelgevingen ook al een en ander voor een aantal organisaties. Het is voor mij wel duidelijk dat we dit debat zullen moeten voeren. Dat debat moet, wat mij betreft, gaan over met welk financieel plan je aan zo'n exploitatie begint, over transparantie, over de integriteit van de aandeelhouders, over de competenties van de bestuurders, over de governancestructuur, over de inzage in de consolidaties en de operaties van fusie, over de manier waarop de continuïteit van de voorziening waarin kwetsbare mensen verblijven en worden gefinancierd met onze middelen, wordt gegarandeerd.

Over transparantie in de boekhouding bestaat natuurlijk al een en ander, maar dat debat wil ik voeren. In het kader van het nieuwe residentiële ouderenzorgbeleid zal ik in de toekomst zeker een aantal voorstellen doen.

**Jan Bertels (sp.a):** Minister, het laatste wat u zegt, is essentieel. Het is inderdaad een essentieel debat over hoe we onze ouderenzorg in Vlaanderen willen organiseren. Ouderenzorg, en zeker de residentiële ouderenzorg, is een belangrijke sector, vooral sociaal, maar ook economisch, inzake tewerkstelling. Sp.a wil dat de doelstelling voor ouderenzorg is om goede, betaalbare en kwaliteitsvolle zorg te verlenen. Dat moet de essentie zijn. Daarbij hebben we geen puur op winst beluste cowboys nodig.

Minister, u zegt het zelf: essentieel is een gezonde, transparante en stabiele financiële basis. De overheid moet een proactieve rol spelen. U zegt zelf dat we

het debat moeten aangaan. Laat ons daar niet mee wachten. Wanneer bent u bereid om uw voorstellen op tafel te leggen en wanneer kunnen we het debat over de essentiële rol van de overheid en de ouderenzorg terdege voeren? Niet in de toekomst, maar nu alstublieft.

**Peter Persyn (N-VA):** Minister, ik ben blij met uw antwoord. U hebt duidelijk de nodige stappen ondernomen om deze dreigende crisis het hoofd te bieden.

Ik wil de vergadering toch even herinneren aan de resolutie die hier in 2013 kamerbreed werd goedgekeurd, om te gaan naar een andere financiering van de woonzorgcentra. Het bleek dat de openbare centra, die door de OCMW's werden gesteund, voortdurend met verlies draaiden en vaak ook heel ondoorzichtig bleken, dat de private aanbieders, de vzw's en de non-profit met winsten draaiden, en dat de commerciële sector een lichte winst maakte per woongelegenheden per dag. Dat is de aanzet geweest voor een nieuwe financieringsvorm. Minister, u hebt daar ook de aanzet voor gegeven en we zijn daaraan volop aan het werken in de commissie.

Als er natuurlijk aanbieders zijn die duidelijk buiten de lijntjes kleuren of cowboy spelen, dan moeten die worden aangesproken en moeten de procedures worden toegepast. Maar je gaat toch geen hele ploeg diskwalificeren omdat er iemand een gele of rode kaart krijgt. Minister, hoe gaat u de procedures voor de toekomst – noem het een Byttebier-bis of een procedure-Vandeurzen – scherper afstellen zodat we niet meer in dergelijke calamiteiten verzeild geraken?

**De voorzitter:** De heer Depoortere heeft het woord.

**Ortwin Depoortere (Vlaams Belang):** Minister, het Vlaams Belang is altijd wat argwanend ten opzichte van de zorgsector die volledig in handen zou zijn van privé-initiatieven. Ik verwijs naar het debat dat we hier al hebben gevoerd over de onderfinanciering van de rusthuizen, en ook over de kwaliteit van de zorg. Het voorbeeld van Senior Assist sterkt mij in het geloof dat we daar toch heel voorzichtig mee moeten omspringen. De overheid heeft de taak om zeer strenge eisen te stellen aan wie rusthuizen exploiteert. Ik heb in uw antwoord deze vooremens gehoord.

In het bredere kader en het debat dat nog moet worden gevoerd over de exploitatie van de rusthuizen, wil ik de suggestie meegeven om een maximum op te leggen aan exploitanten van rusthuizen voor het aantal woonzorgcentra dat onder hun bevoegdheid valt.

**De voorzitter:** Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

**Elke Van den Brandt (Groen):** Minister, u hebt gezegd dat u op de hoogte bent, welke stappen u hebt gezet en hoe u in de toekomst zult zorgen dat de rusthuizen blijven, maar ik zou toch graag een stap verder willen gaan. Ik wil de vraag stellen wie we allemaal zorg laten organiseren. Het gaat hier voor alle duidelijkheid over een groep die niet als doel heeft kwaliteitsvolle ouderenzorg aan te bieden, maar wel om winst te maken. De verkoop van die rusthuizen gebeurt niet omdat de groep niet meer in staat is om kwaliteitsvolle ouderenzorg aan te bieden, maar omdat ze cash flow nodig hebben.

Dit brengt ons bij een essentieel debat over waar de grenzen liggen van de commercialisering en waar we de lijn trekken. Ik wil hier niet pleiten om er iedere vorm van privé-initiatief uit te halen. Er zijn heel goede sociaal verantwoorde ondernemers die heel sterke zorg aanbieden, maar we moeten wel de vraag stellen waar we naartoe gaan wanneer beursgenoteerde bedrijven op de kap van zorg winst maken en ouderenzorg als een pure koopwaar beschouwen. Minister, welke contouren wilt u voor dit debat maken? Hoe wilt u in de komende weken en maanden grenzen stellen aan de commercialisering van de zorg?

**De voorzitter:** Mevrouw Coppé heeft het woord.

**Griet Coppé (CD&V):** Ik denk dat ieder van ons hetzelfde zegt, namelijk dat we gaan voor de continuïteit van de zorg en voor een kwaliteitsvolle zorg voor onze bejaarden. De vraag is natuurlijk hoe we dat kunnen realiseren. Als we vandaag de kranten lezen en het antwoord van de minister horen, is het dan niet nodig om te vragen naar een volledige financiële transparantie waarbij er een uniforme boekhouding is?

Een bijkomende vraag is of het dan ook niet nodig is dat zowel voor de social profit als voor de commerciële sector reserves worden aangelegd die in tijden van nood kunnen worden gebruikt voor de lonen van het personeel en voor de dagelijkse uitbating.

Minister, het belangrijkste is dat u alles in het werk hebt gesteld om de nodige maatregelen te nemen zodat de senioren bij Senior Assist veilig zijn en de uitbating kan worden opgevolgd. We hebben in het parlement echter nog werk aan de winkel om te werken aan financiële waarborgen.

**De voorzitter:** Mevrouw Saeys heeft het woord.

**Freya Saeys (Open Vld):** Ik had gehoopt hier niet opnieuw het riedeltje te moeten horen van de commerciële organisaties die worden afgeschilderd als cowboys. Ik denk dat er heel veel commerciële rusthuizen zijn die heel goed werk leveren. Ik vind het jammer – de heer Persyn heeft er ook op gewezen – dat hier niet wordt gesproken over de miljoenen euro's die wij vaak moeten pompen in onze verlieslatende OCMW-rusthuizen. Finaal zouden alleen de vzw's en de commerciële rusthuizen break-even moeten draaien. We hebben al meermaals mensonterende toestanden gezien in de pers en ook de foto's die een Facebookgroep postte van ouderen in narrige omstandigheden. Ik heb u toen ook niet horen pleiten voor de afschaffing van OCMW-rusthuizen. U moet niet iedereen over dezelfde kam scheren, of het nu vzw's zijn, commerciële rusthuizen of OCMW-rusthuizen. Van elke soort zijn er goede en minder goede.

**Minister Jo Vandeuren:** Ik mag hopen – maar dat is misschien een beetje naïef – dat we dit debat ernstig maar zonder clichés kunnen voeren. Ik heb al meermaals in de commissie en tijdens de plenaire vergadering gezegd dat in een aantal sectoren het klassieke onderscheid tussen openbare besturen en commerciële spelers al lang niet meer adequaat is. Er zijn vzw's die feitelijk in handen zijn van openbare besturen en er zijn vzw's die deel uitmaken van commerciële groepen. En aan de regelgeving die toegang geeft tot bepaalde erkenningen, is tijdens deze en de vorige legislatuur voor de residentiële ouderenzorg niets veranderd.

De realiteit is dat we een aantal spelers hebben die actief zijn. Ik ben eerder voorstander van consolidatie en groepsvorming omdat een aantal zaken beter kunnen worden georganiseerd op grotere schaal zonder afbreuk te doen aan de kleinschaligheid in de dienstverlening. Het laat toe meer middelen in te zetten op de kern van het verhaal, namelijk goede zorg.

Ik zeg er ook bij dat de realiteit van het terrein ons dwingt tot een debat over de vraag hoe we omgaan met de financiële transparantie en de integriteit van bestuurders en aandeelhouders. En dan heb ik het niet over een van die afzonderlijke groepen maar over de hele sector. Ik vind in alle bescheidenheid dat het moment eraan komt dat de Vlaamse overheid dat debat, zeker in de residentiële ouderenzorg, moet voeren. Wat verwachten we aan transparantie over de groepsvorming, de consolidatie? Welke competenties verwachten wij van bestuurders? Wat is de integriteit van de aandeelhouders? Welke meldingen moeten er gebeuren wanneer men overnames doet? Welke vragen mag de overheid beantwoord zien wanneer het gaat over de continuïteit van de zorg?

Mijnheer Bertels, u hebt goed begrepen dat de Vlaamse Regering een poos geleden een agenda voor hervormingen in de residentiële ouderenzorg heeft geformuleerd en daar hoorzittingen over heeft georganiseerd. Ik zal dat werk voortzetten en ik zal in de toekomst voorstellen doen over de profilering van onze residentiële ouderenzorg, over de noden die er effectief zijn en over de financiële weerbaarheid, uiteraard in overleg met de sector en zonder te vervallen in platitudes alsof men met één situatie een hele sector kan beoordelen. Daar zal ik niet aan meedoen.

Ik wil ook niet in het ander extreem vervallen en beweren dat er geen issue is waarover we moeten debatteren. Dat lijkt me ook niet verstandig. We moeten en zullen een gesprek moeten voeren over de link tussen de financiële weerbaarheid en de transparantie voor hen die omgaan met publiek geld in de zorgsector en die zorg dragen voor kwetsbare mensen.

**Jan Bertels (sp.a):** Bij dat laatste punt kan ik me volmondig aansluiten. Voor ons behoren de kwaliteit van de ouderenzorg en de omgeving waarin die zorg wordt verstrekt, tot de kerntaken van de overheid. Er mogen absoluut verschillende actoren zijn. Ik heb niet iedereen over dezelfde kam geschoren. Er moet echter wel op worden toegekeken dat die verschillende actoren hun activiteiten correct uitvoeren. Wat ons betreft, zijn er een aantal grenzen.

Wij gaan, om het met een cliché te zeggen, voor een mensgerichte en niet een zuiver winstgerichte zorg. Dat is een grens die we moeten trekken. Voor ons kan de ouderenzorg nooit louter koopwaar zijn die op de beurs kan worden verhandeld. Dat gebeurt nu met betrekking tot een aantal instellingen wel. Voor ons is dat niet één maar meerdere passen te ver. We moeten die grenzen trekken. We moeten ervan blijven uitgaan dat de ouderenzorg nu en in de toekomst ten dienste van de mensen moet staan. De overheid moet hierop toezien. Ik wil nog even herhalen dat we zuiver opportunistische winstjagers niet nodig hebben. We kunnen hen in de ouderenzorg missen als kiespijn. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

**Peter Persyn (N-VA):** Minister, ik ben blij met uw bijkomend antwoord. Wat mij betreft, gaat het om drie punten. Ten eerste moet de kwaliteit en de continuïteit van de zorg voor onze meest kwetsbare ouderen centraal staan. Volgens mij hebt u op dat vlak de nodige garanties geboden. Ten tweede is het evident dat het ondernemerschap al tientallen jaren terecht een plaats in de zorg heeft. Dit is ook in Vlaanderen het geval. We mogen niet terugkeren naar een monocultuur en we moeten het sociaal ondernemerschap alle kansen bieden. Ten derde zijn een transparant beleid en correcte spelregels noodzakelijk. Ik reik u dan ook vanuit mijn fractie de hand om samen met u aan die weg te timmeren. (*Applaus bij de N-VA*)

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport**

**ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sportwereld**

**ACTUELE VRAAG van Peter Wouters aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sportsector**

**ACTUELE VRAAG van Joris Poschet aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in de sport**

**De voorzitter:** De heer Annouri heeft het woord.

**Imade Annouri (Groen):** Voorzitter, de voorbije dagen zijn we geconfronteerd met heel wat schrijnende verhalen over seksueel onaanvaardbaar gedrag en grensoverschrijdend gedrag. Die verhalen hebben mij geraakt. Ik weet dat ze de minister en ongetwijfeld ook alle Vlaamse volksvertegenwoordigers allemaal hebben geraakt. Deze schrijnende verhalen zijn gebracht door heel moedige vrouwen die jarenlang met die verhalen hebben rondgelopen en nu de stap hebben gezet ze met ons te delen. Ze weten dat er nog veel taboes op rusten, dat de maatschappij nog niet altijd even goed met dergelijke verhalen weet om te gaan en nog zeer veel dergelijke verhalen onder de oppervlakte blijven. Ik wil de moedige vrouwen die hebben getuigd, alvast vanop dit spreekgestoelte vanuit de grond van mijn hart danken. Ik weet hoe belangrijk dit is.

We weten dat die schrijnende verhalen niet tot judo of sport beperkt zijn. Het gaat om een maatschappelijk probleem. We weten dat heel wat verhalen niet worden gemediatiseerd. Dit overstijgt de grens tussen meerderheid en oppositie. Als politici hebben wij allemaal slechts één plek, en dat is aan de kant van de slachtoffers.

We moeten nu nagaan hoe we vanuit het Vlaams Parlement stappen vooruit kunnen zetten. Gisteren hebben experts erop gewezen dat er momenteel een probleem is. Er is een grijze zone, waardoor sporters, vrijwilligers, ouders en begeleiders niet weten wat te doen als ze met een geval van seksueel grensoverschrijdend gedrag worden geconfronteerd. Daar moeten we iets aan doen.

Minister, dat is mijn concrete vraag. Wat zult u hieraan doen? Ik weet dat deze problematiek u na aan het hart ligt. Hoe zult u ervoor zorgen dat we stappen vooruit zetten en dat we niet blijven steken in een beleid dat mensen enkel stimuleert om ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag preventieve maatregelen te nemen. We moeten echt stappen zetten in de richting van concreet afdwingbare maatregelen die ervoor moeten zorgen dat we op een uniforme wijze werk kunnen maken van die preventieve maatregelen ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

**De voorzitter:** De heer Bajart heeft het woord.

**Lionel Bajart (Open Vld):** Voorzitter, minister, collega's, we moeten hier vandaag allemaal kordaat zijn en reageren tegen misbruik in de sport, en vooral seksueel misbruik in de sport. De verhalen over grensoverschrijdend seksueel gedrag in de judowereld, en bij uitbreiding in verschillende sporttakken, zijn schrijnend en choquerend. Dat weten we allemaal. Ik heb enorm veel respect voor de atleten die naar buiten durven te komen, die durven het taboe te doorbreken, en dat is ook nodig.

Vanaf de eerste doorbraak in deze problematiek bleven de verhalen maar naar boven komen. Eén zaak is duidelijk: dit gaat niet om geïsoleerde feiten, en dat is jammer genoeg geen verrassing.

Niet langer geleden dan in de maand maart van dit jaar heeft de commissie Sport een hoorzitting gehouden met experts en federaties over dit thema. De experts en ook het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (ICES) gaven toe dat het beleid op dit moment te vrijblijvend is. De actualiteit toont dit ook aan.

We vernemen vandaag in de pers dat u het probleem zeer duidelijk wilt aanpakken. Wij volgen u daarin. Maar we willen ook dat u verder gaat, dat u oplegt aan federaties om een meldpunt te organiseren en op te richten. Gaat u dat doen?

**De voorzitter:** De heer Wouters heeft het woord.

**Peter Wouters (N-VA):** Voorzitter, collega's, minister, we wisten dat dit moment ooit zou komen, dat we hier zouden staan als het over dit onderwerp zou gaan. We wisten dat, en toch komt het elke keer als een donderslag bij heldere hemel.

In december 2016 hebben we naar aanleiding van een reportage op BBC al vragen gesteld in de commissie. In die periode kwam ook Tine Vertommen met haar studie naar buiten waaruit bleek dat een op de zes minderjarigen in contact komt met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daarop hebben wij een hoorzitting georganiseerd. Er kwamen zeer veel sprekers van verschillend pluimage die allemaal dezelfde boodschap hadden: we moeten het bespreekbaar maken zodat mensen – zoals nu – hun verhaal uit het verleden kunnen doen, en we moeten zorgen voor een kader zodat dit niet meer opnieuw gebeurt.

Nu, minister, met de recente getuigenissen uit de judowereld richt ik mij tot u: wat is uw reactie op deze nieuwe getuigenissen? In hoeverre zult u naar aanleiding van deze getuigenissen bekijken welke bijkomende maatregelen we gaan nemen?

**De voorzitter:** De heer Poschet heeft het woord.

**Joris Poschet (CD&V):** Voorzitter, minister, veel is al gezegd door de drie voorgaande sprekers. De bal is aan het rollen gegaan in Engeland – naar mijn gevoel – waar in december 2016 topvoetballers/oud-topvoetballers zijn beginnen getuigen over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dat is dan een kleine lawine geworden. In april van dit jaar stond de teller in Engeland alleen al voor het voetbal op 250 verdachten, meer dan 500 slachtoffers en 311 clubs.

In Vlaanderen bleken de cijfers op dat moment nog zeer mager. Mevrouw Schryvers vraagt deze elk jaar op. In 2014 waren er maar drie meldingen over misbruik in de sport, vorig jaar elf. En dan bracht Ann Simons de bal aan het rollen bij ons via haar moedige getuigenis uit de judowereld.

Het was ons allemaal duidelijk dat dit onmogelijk beperkt kon zijn tot de voetbalwereld in Engeland of de judowereld in Vlaanderen. Dat kan niet. Dat is gewoon onmogelijk. Er zijn verschillende meldpunten die hierrond werken. We hebben het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport, we hebben Child Focus, we hebben 1712, we hebben een hele reeks meldpunten. Maar de vraag is of de sportfederaties en -clubs door de bomen nog het bos zien.

Minister, gaat u een duidelijke, heldere, laagdrempelige toegangspoort creëren waarbij iedereen weet dat men, als er iets fout gaat en als er meldingen zijn van grensoverschrijdend gedrag in of buiten de sport, daarnaartoe kan en dat er dan verder zal worden gedispatcht naar gespecialiseerde hulp?

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Jullie hebben al heel wat initiatieven die de laatste jaren werden genomen naar voren gebracht. Mijnheer Wouters, u had het over de studie van mevrouw Vertommen. Wij hebben die studie gevraagd en gefinancierd.

Er werden ook drie instrumenten gemaakt. Het vlaggensysteem is een laagdrempelig systeem waarbij trainers, coaches maar ook de sporters zelf kunnen zien wat nu grensoverschrijdend gedrag is. Er is ook een raamwerk voor sportorganisaties en federaties om in de federatie een beleid op te zetten. Veel federaties hebben dat opgenomen. Vanmorgen heb ik nog de getuigenis gehoord van de Gymfederatie, waarvan iedereen zegt dat ze het goed hebben aangepakt. Die hebben dat gedaan op basis van het instrumentarium dat wij toen hebben gemaakt. Wij hebben ook brochures gemaakt voor de clubs, over hoe je met grensoverschrijdend gedrag omgaat. Wij hebben – en dat is nog niet aan bod gekomen – in de Vlaamse trainersschool het thema 'integriteit' op de agenda gezet bij de cursussen voor de trainers. Dat is ook belangrijk: niet alleen dat de trainers het niet zelf zouden doen maar ook dat ze, als ze het collega's zien doen, weten hoe ze moeten ingrijpen. De hulplijn is genoemd, en ik kan zo nog wel wat doorgaan.

De acties die we nu al drie, vier, vijf jaar voeren, hebben er mee voor gezorgd dat er een sfeer ontstaat waarin getuigenissen mogelijk zijn. Ik ben nu bijvoorbeeld heel blij met het internationale programma VOICE, met getuigenissen, best practices en goede voorbeelden waar anderen van kunnen leren. Wij ondersteunen die actie mee. Wij zien nu dat effectief een aantal topsporters getuigenissen afleggen. Dat is een heel goede zaak. Dat hadden we tot nu toe nog heel weinig. Ik herinner u aan de commissie waarvoor we maar heel weinig getuigenissen konden vinden.

Het is zeker moedig. Het is voor die mensen niet altijd gemakkelijk om daarmee naar buiten te komen. We mogen diegenen die het niet durven zeker niet met de vinger wijzen. Ik roep wel iedereen die de moed heeft om de topsporters die het nu naar buiten brengen te volgen, om effectief die stap te zetten.

Nu zijn er de getuigenissen bij het judo. Ik heb dat van zeer dichtbij gevolgd. Ik heb bijna dagelijks contact met de voorzitter van de Judofederatie. Ik heb hem vanmorgen nog gezegd dat ik nu toch wel concreter zou willen zien wat zij nu juist gaan doen en met welke timing. Jullie hebben deze middag het persbericht daarover gezien. Daaruit blijkt dat er toch al enkele concretere acties naar voren komen.

Het belangrijkste is volgens mij dat als een slachtoffer wil getuigen, hij een basis heeft, hij weet waar hij terecht kan. 'Waar kan ik terecht? Waar heb ik vertrouwen in? Kan men ervoor zorgen dat mijn anonimiteit daarin gegarandeerd is?' Ik heb vanmorgen met Tine Vertommen afgesproken dat VOICE de ingang zal zijn. Dat biedt de garantie dat iedereen die getuigenis wil afleggen bij VOICE of op het e-mailadres van Tine Vertommen anoniem blijft, en dat er niet automatisch naar de pers wordt gegaan. Nu is dat gebeurd, maar dat was om te sensibiliseren. Maar vanaf vandaag is de eerste ingang VOICE. Voor iedereen die wil getuigen, kan dat het eerste aansprekingspunt zijn.

Als er daarna juridische stappen worden ondernomen, of als er tuchtrecht is, moeten wij naar de politie of het parket gaan. Als er hulpverlening nodig is, kunnen we naar onze 1712-lijn gaan. Daar zitten professionele mensen, en het is belangrijk – zoals een van jullie zei – dat dat over de sectoren heen is. Het gaat niet alleen over sport. Veel van de acties die werden opgezet, gingen niet alleen over sport. Ze gingen over sport, cultuur, jeugd, onderwijs en welzijn. Ook dat kwam vanmorgen duidelijk naar voren in het gesprek met Tine Vertommen. Laat ons dat maar over de sectoren heen bekijken. Dat is mijn eerste, heel concrete actie, die we nu doen met VOICE.

Ik heb de opdracht gegeven aan Sport Vlaanderen en het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (ICES) om bij alle federaties in kaart te brengen wat zij nu

doen rond ethisch sporten. We hebben het decreet met betrekking tot ethisch sporten. We hebben ook het Federatiedecreet, waar we rond governance duidelijk een aantal elementen naar voren brengen. Dat zijn elementen die we als kapstok kunnen gebruiken voor verdere actie, als dat nodig is. Maar laat ons nu eerst zien wat er gebeurt in elke federatie op zo kort mogelijke termijn en, binnen dat aspect, hoe men in die federatie omgaat met getuigenissen en klachten. Als dat in kaart is gebracht, kunnen we zien waar het goed gebeurt. We hebben vanmorgen gehoord dat dat in de gym goed gebeurt. Laat ons bij elke federatie zien wat er gebeurt en er zeker van zijn dat er voor elke federatie ook een tuchtprocedure kan en zal bestaan.

We kunnen dat bijschaven. We kunnen hen helpen. Wij hebben het raamwerk dat we hebben opgezet om hen daarbij te helpen en om ervoor te zorgen dat zij morgen – als ze het vandaag al niet doen, want alle instrumenten zijn er – de stap zetten. We zullen hen eerst aanzetten, en als het moet, dwingen om dat te doen. Vanuit ons Federatiedecreet kunnen we allicht dwingen. Mocht dat niet zo zijn, zal ik naar de commissie en daarna naar de plenaire vergadering komen om daar wijzigingen in voor te stellen.

Ik denk dat we op die manier de acties ondernemen die nodig zijn, zodat we er zeker van zijn dat elke sporter in de toekomst op een veilige en goede manier kan sporten. Vandaag heeft de judofederatie een aantal voorstellen gedaan. Ik zal die verder opvolgen, stap voor stap. Ik heb van de voorzitter geëist – niet dat dat een probleem zou zijn – dat hij mij van elke nieuwe stap op de hoogte stelt en mij zegt wat hij en zijn federatie verder zullen doen.

Ik denk dat we het daarmee opentrekken naar andere sporten dan judo. En wat mij betreft, trekken we het nog verder open naar de collega's, waar ook zulke dingen zouden kunnen gebeuren. We moeten daar samen onze schouders onder zetten, zodat wie in zijn vrije tijd actief is in cultuur, bij de jeugd of gelijk waar, dat op een veilige en integere manier kan doen.

**Imade Annouri (Groen):** Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik ben blij dat er wordt ingegaan op het afdwingen, want dat is heel belangrijk. We kunnen daar niet te vrijblijvend in zijn. Dan is dat het minste signaal dat we nu kunnen geven.

Minister, ik hoor inderdaad alle projecten die u hebt opgesomd, maar we mogen het doel niet uit het oog verliezen: wat zijn de effecten op het veld? Voor mij is het belangrijkste dat elk meisje of jongen die aangesloten is bij een sportclub, ergens in hartje Vlaanderen of in Antwerpen of maakt niet uit waar, weet waar hij of zij naartoe moet als hij of zij geconfronteerd wordt met zulk gedrag. En op dit moment is dat niet het geval. We hebben daar dus nog stappen vooruit in te zetten. We moeten daar ook heel nederig in zijn, en vooral ook vastberaden om dat op te lossen.

U hebt het ICES aangehaald, en terecht. Het enige probleem is dat er vandaag maar twee mensen fulltime werken. Die mensen zijn ook bezig met seksisme, racisme en allerlei andere thema's. Die zijn een beetje onderbedeeld qua middelen. Zou het niet verstandig zijn om daar meer in te investeren als we hen die taak geven, en ze ook uit te breiden met een juridisch luik, zodat we weten dat ze daar hun taak volwaardig kunnen opnemen?

**Lionel Bajart (Open Vld):** Minister, bedankt voor uw antwoord. Voor mij is het duidelijk dat er mogelijkheden zijn op korte termijn en misschien op wat langere termijn. Op korte termijn vind ik het belangrijk dat wij als politiek aan de federaties verplichten om vandaag een aanmeldpunt bij elke sportfederatie te regelen, en ten tweede ervoor te zorgen dat ze ook beleid uitvoeren. En dat kan morgen via het decretale kader dat er vandaag is. Dat kan morgen. Ik vind dat we dat moeten verplichten.

Ten tweede, en daar hebt u misschien niet onmiddellijk iets mee te maken, vind ik dat men om het beleid op langere termijn uit te schrijven, tot de bodem van de zaak van die misbruiken moet gaan. En daarvoor wil ik een onderzoekscommissie oprichten, om tot de bodem van de zaak te gaan. Dank u wel. (*Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen*)

**Peter Wouters (N-VA):** Minister, bedankt voor uw antwoord en voor uw krachtdadige optreden. Het is zeer goed dat u dit dag na dag blijft opvolgen en, als een gesel voor de judofederatie, hen verplicht om mee te werken.

De situatie is ernstig, maar het is niet het moment om aan steekvlampolitiek te doen. Dat is nooit een goede raadgever. De maatregelen die u op korte termijn kunt nemen, moet u nemen, en laat ons dan samenwerken en bekijken hoe we er in de toekomst voor kunnen zorgen dat onze kinderen, als ze willen gaan sporten, als ze naar de jeugdbeweging gaan, als ze cello willen spelen, als ze eender welke vrijetijdsbesteding willen gaan doen, dat op een veilige manier kunnen doen, in een vertrouwde omgeving waar ze geen angst moeten hebben om naar die activiteit te gaan.

Minister, in het kader van de oplossingen die u hebt aangereikt, had ik graag dat u 1712 nog een beetje verduidelijkt.

**Joris Poschet (CD&V):** Minister, dank u voor uw antwoord. U hebt het zelf al aangehaald: u hebt een decretaal wapen, het Federatiedecreet. Daarnaast hebt u ook het decreet inzake gezond en ethisch sporten. Ik denk dat we in dit geval echt moeten kijken naar het Federatiedecreet. U zegt dat een deel van de middelen bepaald wordt op basis van het voldoen aan een aantal ethische normen. Men moet een goede klachtenprocedure hebben wanneer er grensoverschrijdend gedrag wordt vastgesteld. Maar dat gaat over maximaal 5 procent van de middelen. Ik stel voor om dit veel te verscherpen. Eigenlijk zou dit een vormvereiste moeten zijn. Als men dat niet heeft, zou men gewoon geen toegang moeten hebben tot subsidies. Ik vraag u: gaat u hierin mee?

**De voorzitter:** De heer Janssens heeft het woord.

**Chris Janssens (Vlaams Belang):** Voorzitter, minister, de collega's hebben de belangrijkste elementen al aan bod gebracht. Ik wil me daar graag bij aansluiten. Seksueel misbruik in de sport en daarbuiten is inderdaad verwerpelijk. Minister, ik denk dat u zowel in de media als hier vandaag al alert en gepast hebt gereageerd op deze problematiek. Om aan deze onaanvaardbare problematiek zo snel mogelijk een halt te kunnen toeroepen, hoop ik dat niet alleen u en uw diensten inspanningen leveren, maar dat ook wij vanuit het parlement een belangrijke rol kunnen spelen om deze onaanvaardbare toestanden liever vandaag dan morgen een halt toe te roepen.

**De voorzitter:** De heer Moyaers heeft het woord.

**Bert Moyaers (sp.a):** Iedereen die hier staat of zit, is terecht gechoqueerd door al dat nieuws over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dat is totaal onaanvaardbaar, en ook overal. Ik wik en weeg mijn woorden omdat ik weet dat het zo gevoelig ligt, maar ik denk dat het goed is dat een aantal mensen hun verhaal hebben verteld. Dat is zeer moedig en niet vanzelfsprekend. Ik heb daar veel respect voor, des te meer omdat het een steun zal zijn voor de mensen die in hetzelfde schuitje zitten maar ook omdat het een rol van betekenis kan spelen voor de kinderen van vandaag en morgen.

Ik denk dat we vanuit de overheid alles moeten doen wat in onze macht ligt om aan deze onaanvaardbare toestanden een halt toe te roepen. Langs de zijlijn blijven staan, voelt voor mij een beetje als schuldig verzuim. Er is een spreekwoord dat zegt 'zachte heemeesters maken stinkende wonden'. Ik kan in dit geval het

voorstel van de heer Bajart – en ik denk dat de heer Annouri het ook heeft gedaan – steunen, namelijk het oproepen tot een bijzondere commissie die zich hierover buigt om zoveel mogelijk te kunnen doen om al dat onaanvaardbaar gedrag te kunnen laten stoppen. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

**Minister Philippe Muyters:** Over de parlementaire werkzaamheden moeten jullie beslissen, daar heb ik niets over te zeggen. Ik ga ook mijn mening over een onderzoekscommissie of een subcommissie – wat volgens mij iets anders is, collega Moyaers – niet geven. Het is aan jullie om daarover het debat te voeren.

Ik heb een aantal reacties op de opmerkingen die zijn gegeven. Collega Annouri, ICES, meer middelen: ik zeg heel duidelijk dat we een aantal extra taken doen. Ik heb heel duidelijk naar voren gebracht dat VOICE extra getuigenissen zal kunnen ontvangen, die mensen horen enzovoort. We zullen zien welk effect dat heeft ten aanzien van de middelen. Ik zeg dat ICES samen met Sport Vlaanderen in kaart zal brengen wat er vandaag bestaat, zeker wat getuigenissen en tuchtprocedures betreft. Als blijkt dat dat buiten en extra bovenop het kader van vandaag is, dan zullen we kijken op welke manier we ervoor zorgen dat daar voldoende werk van kan worden gemaakt, of dat een van de andere taken kan worden weggenomen. Ik zal dat bekijken, maar als ik werk geef, dan besef ik wel dat je daar de consequenties van moet dragen.

Mijnheer Bajart, over uw onderzoekscommissie heb ik geantwoord.

Dan was er het andere, waarnaar ook de heer Poschet heeft verwezen. Ik ben er altijd een voorstander van om het ten gronde te hebben over grensoverschrijdend gedrag en ter zake echt maatregelen te nemen, zodat men daar zowel in de clubs als binnen de federatie werk van maakt. Dat doe je als je daar zelf van doordrongen en daarvan overtuigd bent. In eerste instantie moet men proberen maatregelen te nemen op maat van de federatie, en dat zal voor een roeifederatie misschien wel anders zijn dan voor een judo- of een voetbalfederatie. Ik ben er dus een voorstander van dat dat van onderuit groeit. Daarom zeg ik: laten we dat nu in kaart brengen, laten we bekijken wie wat doet, en als dat onvoldoende is, dan verplichten we.

Ondertussen kunnen we sanctioneren. Ik denk dat we kunnen sanctioneren binnen het Federatiedecreet. Nu is dat governancedeel 5 procent. Ik dacht dat dat op vier jaar tijd meer zal worden. In elk geval, als we daar meer moeten doen, dan kunnen we bekijken of dat zelfs een voorwaarde op voorhand kan zijn.

Wat ik echter belangrijk vind, is dat we eerst gaan bekijken wat er gebeurt, zodat dat bottom-up en op maat is, en niet iets dat men moet afvinken om het in orde te maken. Neen, men moet weten dat dit niet kan, men moet ervan doordrongen zijn en de juiste maatregelen nemen, en voor elke sport kan dat verschillend zijn. Ik ben daar dus een voorstander van. Vandaar mijn voorstel dat ik in kaart breng wat gebeurt en wat goed gebeurt.

Dat hoeft niet te lang te duren. Ik moet nog vragen aan Sport Vlaanderen en ICES welke termijn ze ter zake zien. Laten we dan bekijken of er al dan niet verplichtingen moeten zijn.

Ik denk dat ik de bijkomende vragen heb beantwoord. De slotsom is in elk geval dat we heel veel doen en deden. Ik vind het echter vooral belangrijk dat we die stappen extra zetten zodat, wat jullie ook vroegen, een sporter morgen zeker weet dat hij wellicht bij zijn federatie terecht kan, maar dat, als hij zich daar niet goed voelt, ook VOICE een mogelijkheid is om getuigenis af te leggen.

**Imade Annouri (Groen):** Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat de discussie over commissies betreft, de Groenfractie is inderdaad vragende partij

voor een bijzondere commissie, een subcommissie. Dat zullen we dan inderdaad verder bespreken in de commissie Sport. Ik meen immers dat we als parlement ook mee in de cockpit moeten zitten om dit in kaart te brengen, om te zien waar de problemen zich situeren en hoe we die kunnen oplossen.

Vandaag ben ik echter blij met uw stevige antwoord, en ik ben ook blij te zien dat we hier met vier staan en dat alle partijen een betoog hebben gehouden. Het enige terechte antwoord dat we konden geven aan die slachtoffers, die zo moedig waren om hun verhaal te delen, is dat we hen hebben gehoord en dat we hun een duidelijk signaal zullen sturen.

U wilt daar verder in gaan. Wij zullen mee opvolgen dat de juiste stappen worden gezet, maar ik denk dat we verder moeten nadenken over hoe we de hele situatie in kaart kunnen brengen en dat we ter zake zo weinig mogelijk tijd mogen verliezen, zodat de mensen die die verhalen hebben gedeeld, weten dat er verandering op komst is en dat we daar vanuit het Vlaams Parlement mee voor zullen zorgen. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

**Lionel Bajart (Open Vld):** Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Die gaan de goede richting uit, maar het is niet voldoende. Werk dat decreet uit, maak dat vanaf morgen verplicht, want dán gaan we vooruitgaan. Dat is het signaal dat de politiek moet geven, dat wij dat niet achterwege laten, voor uw kinderen, mijn kinderen, om het even welke kinderen. Dat is wat ik voorstel, én een onderzoekscommissie. *(Applaus bij Open Vld en sp.a)*

**Peter Wouters (N-VA):** Minister, dank u wel. Over 1712 zullen we het dan de volgende keer nog hebben, geen probleem. De feiten die net zijn gebeurd, zijn strafbare feiten. Wat dat betreft, moet het gerecht zijn werk doen. We leven in een rechtstaat: laat die mensen die problemen aanpakken. Wat is onze taak? Ik volg collega Annouri daarin. Dat we in een bijzondere commissie kunnen samenwerken, blijkbaar wars van alle partijgrenzen, om een klimaat te scheppen waarin onze jeugd een toekomst heeft en zich verder in positieve zin en in de beste omstandigheden kan ontwikkelen. *(Applaus bij de N-VA)*

**Joris Poschet (CD&V):** CD&V is er voorstander van om de acute problemen die nu opduiken aan te pakken met een bijzondere commissie. Voorlopig vinden we een onderzoekscommissie niet nodig. Een bijzondere commissie vinden we nu wel een goede stap, maar dat is niet voldoende. Als we daar nu twee of drie maanden rond werken, zal het fenomeen niet ophouden. Het is zoals met grensoverschrijdend gedrag in andere domeinen van de samenleving. Daarvoor moeten we een structurele aanpak opzetten en daarom pleiten we voor een permanente commissie van experts die buiten het parlement, in navolging van de commissie historisch misbruik, mensen kan begeleiden en juridisch kan bijstaan en doorverwijzen, ook voor zaken die nog niet verjaard zijn. We moeten dat doen omdat we dat verschuldigd zijn aan de slachtoffers, aan de Vlamingen en Brusselaars die met tienduizenden elke week het beste van zichzelf geven, vol goede moed en zonder kwade trouw, voor de sport en voor hun naasten. Daarom rekenen wij op steun hiervoor. *(Applaus bij CD&V)*

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de nieuwe schoolverlatersstudie van de VDAB**

**De voorzitter:** De heer Bothuyne heeft het woord.

**Robrecht Bothuyne (CD&V):** Gisteren werd het schoolverlatersrapport bekendgemaakt. Het is een jaarlijkse traditie, waarbij VDAB analyseert hoe de

schoolverlaters het doen op onze Vlaamse arbeidsmarkt. Wat mij betreft is dat verplichte lectuur voor elke leerling, ouder en iedereen die betrokken is bij een studiekeuze in de komende weken of maanden. Het is verhelderend om te lezen wat wel en niet aanslaat op onze Vlaamse arbeidsmarkt.

Die studie bracht heel wat goed nieuws. Negen op de tien schoolverlaters is na één jaar aan het werk. Nog nooit waren de cijfers zo goed. De laatste jaren hebben we een bijna permanente daling gezien van de ongekwalificeerde uitstroom. Ook dat is goed nieuws. De redenen daarvoor zijn onder andere de goede conjunctuur, maar ook het regeringsbeleid, waardoor de loonlasten zijn verlaagd, en het doelgroepenbeleid dat daarbij een versterkende rol kan spelen. Uiteraard hebben we ook een sterk en arbeidsmarktgericht onderwijs, met nog altijd heel goede cijfers voor de leertijd, wat het beste doet verhopend voor het duaal leren, waar u samen met minister Crevits hard aan werkt.

Dat neemt niet weg dat in dat rapport ook een aantal cijfers zitten die ook enige ongerustheid met zich meebrengen. VDAB noemt het zelf 'zorgenkinderen' op onze arbeidsmarkt. Dan gaat het over de mensen die zonder diploma op de arbeidsmarkt komen. We stellen vast dat zij het steeds moeilijker hebben. Op een paar jaar tijd zijn de werkloosheidscijfers na één jaar fel verslechterd voor de groep die zonder diploma op de arbeidsmarkt komt. Dat is een zorgwekkende evolutie en ik denk dat VDAB een belangrijke rol kan spelen om die mensen zo snel mogelijk om te scholen of bij te scholen en zo snel mogelijk naar de arbeidsmarkt te brengen.

Minister, wat zult u doen om die groep van ongekwalificeerde werkzoekenden sneller en beter naar de arbeidsmarkt te leiden?

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** De schoolverlatersstudie zou ik geen verplichte, maar zeker wel aanbevolen lectuur noemen. De ongekwalificeerde uitstroom is gedurende vier jaar echt sterk omlaag gegaan. Dit jaar is hij gestabiliseerd. Volgens VDAB komt die stabilisering ook door de verbeterde conjunctuur. Een aantal jongeren die 18 geworden zijn, denken dat ze dankzij die goede conjunctuur en het grotere aantal vacatures hun kans kunnen wagen zonder diploma. Ze zetten dus de stap niet om echt hun diploma te behalen. Dat is een spijtige zaak. We zien dat 34 procent van de groep die die keuze maakt, het jaar daarop nog altijd niet aan het werk is.

We hebben heel wat maatregelen. U noemde het doelgroepenbeleid. Er zijn ook de wij-trajecten, waarin we nu de oproep doen voor de derde periode. De tweede periode van de WIJ!-trajecten (Werkinleving voor Jongeren) leverde succes op voor 53 procent van de mensen die die trajecten hebben gevolgd. In die groep is dat geen slecht resultaat. We proberen ook elk jaar meer mensen naar de individuele beroepsopleiding (IBO), de opleiding op de werkvloer te leiden, niet enkel jongeren maar ook anderen.

En we hebben een aantal projecten die in de steigers staan. We hebben de tijdelijke werkervaring, die in 2018 van start gaat. Op uw vraag wat ik extra zal doen, is het antwoord natuurlijk dat ik inzet op die tijdelijke werkervaring met trajecten tot twee jaar. Gekoppeld aan elkaar zijn er een aantal voorstellen. Ik stel voor het PWA (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap) meer activerend in te zetten met het wijk-werken, ook iets waarvan ik hoop het in januari 2018 te realiseren, zodat we die instrumenten kunnen inzetten, zeker voor die groep van jongeren.

Natuurlijk is en blijft het belangrijkste dat we die ongekwalificeerde uitstroom verminderen. Dat is natuurlijk de basis. U hebt het zelf aangehaald. U weet dat ik wat dat betreft, samen met collega Crevits, grote stappen zet. Duaal leren is daarin een van de belangrijke elementen.

Mijnheer Bothuyne, u hebt gelijk. Het cijfer voor wie leertijd volgt, is 9,9. Dat is dus beter dan de 11 procent die geen werk vindt na een jaar. De leertijd en ook de zevende jaren bso en tso scoren beter dan gemiddeld.

De ervaring combineren met leren is een goede zaak. Laten we dus samen dat duaal leren effectief verder uitrollen. We zijn gestart en we doen daar – nog deze morgen – naarstig mee door.

**Robrecht Bothuyne (CD&V):** Minister, ik ben blij dat u naarstig vordert. Het is ook bijzonder belangrijk en ook echt wel nodig. Er zijn bovendien ook heel wat kansen op onze arbeidsmarkt. Eind vorige maand stonden 37.000 vacatures open. Bij 40 procent daarvan was er niet eens een vraag naar een diploma. Voor wie de juiste attitudes en een aantal arbeidsmarktgerichte competenties heeft, zijn er wel degelijk heel wat kansen op onze arbeidsmarkt. VDAB speelt daarin een cruciale rol. U moet er alles aan doen om werkpleklers effectief tot een succes te maken.

Ik heb wat cijfers bekeken van vorig jaar. Toen hadden we helaas minder werkpleklers bij VDAB dan het jaar daarvoor. De trend was dus negatief. Ik hoop dat we met de nieuwe initiatieven die trend positief kunnen maken, dat we meer werkpleklers kunnen aanbieden aan onze werkzoekenden, en op die manier veel sneller werkzoekenden naar de arbeidsmarkt kunnen leiden, ook al hebben ze – helaas – geen diploma behaald in het onderwijs.

**De voorzitter:** De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA):** Collega's, de beste manier om jongeren zonder diploma aan werk te helpen, is er eerst en vooral voor te zorgen dat ze allemaal hun school kunnen doorlopen. Het probleem en de oorzaak liggen voornamelijk bij de opvoeding, in het onderwijs. Vandaag worden daar stappen gezet, onder meer via het opwaarderen van duaal leren. Want het is soms spijtig om te zien dat we heel wat talent op 18 jaar zien stranden zonder scholing te hebben doorlopen en dat de Vlaamse overheid die scholing dan opnieuw moet geven via WIJ!-trajecten, via VDAB-opleidingen, noem maar op.

Minister, kijk ook hoe minister Crevits en de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) op het schoolverlatersrapport – wat inderdaad verplichte literatuur is – reageren. Ik kijk ook uit naar haar reactie.

**De voorzitter:** Mevrouw Talpe heeft het woord.

**Emmily Talpe (Open Vld):** Mijnheer Bothuyne, ik had vandaag graag met u het podium gedeeld. Blijkbaar heb ik me daar onbewust met mijn dresscode op afgestemd.

Het goede nieuws dat 90 procent van de schoolverlaters na één jaar een job vindt, wordt natuurlijk wat overschaduwd door de tegenvallende cijfers met betrekking tot de jongeren zonder diploma. U zult wel beamen dat voorkomen beter is dan genezen en dat we in eerste instantie moeten streven om zo veel mogelijk jongeren succesvol tot de eindmeet van de leerplicht te brengen, uiteraard met voldoende startcompetenties.

Laten we echter ook realistisch zijn. Het zal nooit een sluitend verhaal zijn. We moeten aanvullend, en zeker op maat van jongeren remediëren. Minister, wat dat betreft, volg ik u uiteraard. Werkervaring speelt daarin een cruciale rol.

In het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) inzake loopbaanbegeleiding 2012 werd de aanpak van die ongekwalificeerde uitstroom als prioritaire actie aangemerkt. Verschillende maatregelen werden naar voren geschoven, waarvan al verscheidene op de rails werden gezet. Er was ook het engagement om op termijn te komen tot de kwalificatieplicht en de

werkervaringsgarantie voor de ongekwalificeerde schoolverlaters. Wat is daar de stand van zaken? Acht u het nuttig om het VESOC-akkoord bij te sturen?

**De voorzitter:** Mevrouw Kherbache heeft het woord.

**Yasmine Kherbache (sp.a):** Minister, de ongekwalificeerde uitstroom stijgt een beetje. Ook het aantal laaggeschoolden stijgt. Die cijfers zouden u toch wel moeten verontrusten.

Wat je ook ziet, is dat meer dan één op drie nog werkzoekend is na één jaar. Vergeleken met vijf jaar geleden is dat ook een stijging.

U verwijst naar uw maatregel tijdelijke werkervaring om die jongeren meer kansen te geven op de arbeidsmarkt en naar het doelgroepenbeleid. Wat dat doelgroepenbeleid betreft, en heel specifiek ten aanzien van die laaggeschoolden: daar hebt u de loonkost forst verhoogd, tot 60 procent, minister, terwijl uw partij op federaal niveau constant hamert op de loonkost bij jongeren.

Mijn vraag is: zult u, naast het investeren in werkervaring, ook de overstap naar volwaardige jobs stimuleren door de verhoging van die loonkost terug te draaien?

**De voorzitter:** De heer Annouri heeft het woord.

**Imade Annouri (Groen):** Minister, ik heb een extra opmerking. Ik ben uiteraard verheugd dat er minder jongeren lang werkloos zijn. Maar u bent het ongetwijfeld met mij eens dat dat niet verdoezelt dat er nog problemen zijn.

Er zijn nog heel wat pijnpunten voor jongeren. Een ervan is dat steeds meer jongeren afhaken en zich niet inschrijven bij VDAB. Een tweede is dat steeds meer jongeren doorstromen naar het OCMW en een leefloon in plaats van naar een job.

Ik denk dat dat allebei heel grote pijnpunten zijn. Ik denk dat dat voor u vooral ook een reden en een signaal is om meer werk te maken van een inclusief beleid, zodat u de jongeren ook meeneemt in het beleid dat u voert als minister van Werk en zodat ze niet aan hun lot worden overgelaten en van de radar verdwijnen. Dat is mijn oproep.

**Minister Philippe Muyters:** Ik kan u geruststellen, mijnheer Annouri, dat is niet zo. Maar morgen gaan we daar, naar aanleiding van een vraag van u, veel dieper op in.

Ik denk dat u hier en daar een beetje verkeerd bent ingelicht. Zo wordt wie een leefloon ontvangt, automatisch ingeschreven bij VDAB. Zij verdwijnen dus niet van de radar. Dat wil ik even meegeven.

Mevrouw Kherbache, u weet dat we van mening verschillen. U denkt: 'Maak ze goedkoop en ze worden aangeworven.' Ik denk: 'We maken ze goedkoper met RSZ.' (*Opmerkingen van Yasmine Kherbache*)

Nee, nee, mevrouw Kherbache, u moet de absolute aantallen en de percentages zien. Ik heb u de uitleg gegeven die VDAB geeft. U kunt nee zeggen. Maar de uitleg van VDAB is niet dat ze niet goedkoop genoeg zijn. Hij geeft de uitleg dat de jongeren, die anders misschien wel zouden proberen om een diploma te halen, nu toch naar de arbeidsmarkt gaan.

En dan ben ik het wel eens met de heer Bothuyne. Want wat zeggen de werkgevers? Zij zeggen niet: 'Die jongens hebben geen diploma, die meisjes hebben geen diploma.' Maar zij vragen zich af: 'Zullen ze wel de juiste attitude hebben om ook in de toekomst' – en we weten vandaag dat een job niet voor eeuwig is – 'voldoende te leren?' Het zijn die attitudes die we dankzij werkervaring aan de jongeren kunnen geven. Zo kunnen we de werkgevers ervan overtuigen dat het

iemand met goede attitudes is. Ik ben het ermee eens dat dat de goede manier van werken is. Dat is wat we doen.

Mevrouw Talpe, we zijn volop bezig met de uitvoering van dat akkoord van VESOC. Ik geef één voorbeeld. Onlangs heb ik met het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) nog het project Welt naar voren gebracht. Dat is een project waarbij de werkgeversorganisatie bedrijven zoekt om allerlei ervaringsplaatsen te organiseren. Ze hadden de doelstelling om 275 bedrijven te bereiken. Ze zitten nu al boven de 280. En daar zitten veel meer plaatsen achter, want de meeste van die bedrijven hebben er verschillende. UNIZO heeft zo'n actie.

Ik zou nu dus nog niet zeggen dat we het moeten herschrijven. Die uitvoering is volop bezig, volgens mij ook op een heel goede manier. We moeten op 1 januari effectief met heel wat bedrijven kunnen starten met die tijdelijke werkervaring.

Ik denk dat we daarmee wel een oplossing bieden: die RSZ-korting gecombineerd met werkervaring, met attitudevorming, met competentievorming en dan die jongeren effectief mee hebben.

U hebt natuurlijk gelijk: laten we vooral ook inzetten op meer voorkomen dan genezen. Die 27 procent was berekend op een veel hoger aantal dan de 34 procent. Ik denk dat we meer dan 1000 jongeren minder hebben. In absolute aantallen zijn we tussen 2012 en 2015 dus wel gezakt.

We moeten daaraan blijven werken. Dit is een aandachtspunt. U weet dat zowel minister Crevits als ikzelf daar heel hard aan blijven werken.

**Robrecht Bothuyn (CD&V):** Minister, ik denk dat dit de grootste of een van de grootste uitdagingen is op onze arbeidsmarkt: mensen zonder diploma toch naar de arbeidsmarkt toeleiden. Ik denk dat we dat moeten doen door vanaf dag 1 in de nodige begeleiding en opleiding te voorzien. Werkervaring is daarbij cruciaal. Vorig jaar waren er minder werkervaringsplaatsen bij VDAB. Ik hoop dat al uw nieuwe initiatieven ervoor zullen zorgen dat de cijfers opnieuw omhoog gaan en dat u volgend jaar een beter rapport hebt, ook als het gaat over de ongekwalificeerde uitstroom. We zullen het alleszins blijven opvolgen.

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het herhaaldelijk opzoeken van polarisatie en controverse door Kif Kif en de overeenstemming hiervan met de uitgangspunten en geest van het decreet op het sociaal-cultureel werk**

**De voorzitter:** Minister Gatz verblijft op dit moment in het buitenland. Het antwoord wordt gegeven door minister Tommelein.

De heer Meremans heeft het woord.

**Marius Meremans (N-VA):** Minister Gatz is in Soweto, volgens het laatste Twitter-bericht. Dus is de vraag voor minister Tommelein, de locominister van Cultuur.

Ik wil het even hebben over het sociaal-cultureel veld, collega's. Ik ben er zelf actief in. Ik ben bestuurslid voor KWB en ik vind het sociaal-cultureel veld belangrijk. We hebben het middenveld nodig. Een sterk, kritisch middenveld is nodig als bruggenbouwer tussen de maatschappij en de overheden.

Volgens het decreet van 2003 zijn er ook 35 bewegingen die worden gesubsidieerd. Onder hen is ook Kif Kif, dat ongeveer 200.000 euro per jaar krijgt. Kif Kif is een interculturele beweging. Ik lees even: 'voor gelijkheid en tegen

racisme, voor een solidaire, democratische, interculturele samenleving'. Ze zijn pluralistisch, collega's, en zelfkritisch.

Maar wat zien we nu, en het is niet de eerste keer, dat die beweging eerder een forum aan het worden is voor haatboodschappen, voor polarisering, voor het opzetten van gemeenschappen tegen elkaar, laat staan dat dit nog iets te maken heeft met bruggen bouwen.

Minister, in hoever bent u van oordeel dat het herhaaldelijk opzoeken van polarisatie en controverse door Kif Kif in overeenstemming is met de uitgangspunten en de geest van het huidig decreet op sociaal-cultureel werk?

**De voorzitter:** Minister Tommelein heeft het woord.

**Minister Bart Tommelein:** De heer Gatz heeft me gevraagd u het volgende mee te delen.

De beweging Kif Kif is inderdaad een van de vele werksoorten in het sociaal-culturele werkveld. Ze hebben zich gespecialiseerd in het strijden voor gelijkheid en tegen racisme. Het is belangrijk dat een overheid diverse stemmen ondersteunt en niet alleen stemmen die het gangbare beleid steunen. Ik denk dat dit het bewijs is van een voldragen democratie. Kif Kif werkt ook niet met de klassieke actie- en campagnemodellen, maar met een maatschappelijke activeringsfunctie. Dit vult zich in aan de hand van een journalistieke werking en juridische actie.

Maar, de manier waarop bijvoorbeeld in 'Beeld je eens in ...' zaken in beeld worden gebracht, roept op z'n minst vraagtekens op en is bij wijlen minstens even wansmakelijk en respectloos als de dingen die ze willen aanklagen en nodigt zeker niet uit tot een constructieve dialoog. In het recente verleden zijn er nog een aantal andere wansmakelijke acties geweest, al dan niet uit sociaal-culturele hoek. Al dit soort acties roepen inderdaad niet op tot dialoog en constructieve houdingen, maar dit impliceert niet dat daarom de organisatie op zich in vraag moet worden gesteld.

Ik vat samen. We moeten als overheid een groot aantal organisaties met uiteenlopende visies op het maatschappelijke en politieke leven subsidiëren. De ondersteuning wordt ook gegeven als die standpunten niet die van de Vlaamse overheid zijn. Zelf ben ik van mening dat Kif Kif niet meteen koos voor de meest wijze aanpak om haar standpunt kenbaar te maken en om haar kritische rol te spelen als sociaal-culturele beweging. De manier waarop campagnes worden gevoerd, de manier waarop organisaties hun doelstellingen trachten te verwezenlijken, blijft echter wel de autonome keuze van de organisaties die vanuit een civiel perspectief vorm geven aan onze samenleving. Het is dus niet wenselijk om inhoudelijke keuzes vanuit een overheid te beknotten, maar wel om ruimte te geven aan diversiteit en standpunten die het debat in onze samenleving aanzwengelen.

**Marius Meremans (N-VA):** Ik wil toch enkele voorbeelden geven. Darya Safai is een vrouwenrechtenactiviste en vooral actief in Iran, en van haar wordt op de site gezegd dat ze psychologische problemen en een trauma heeft. Er is een aanval op de directie van een katholieke school in verband met kledingvoorschriften. De Racisme-is-Relatief-prijs komt van Kif Kif en zegt van Olga Leyers, Slimste mens ter wereld, dat ze "lijdt aan eurocentrische superioriteitswaan." Als klap op de vuurpijl hadden we ook een cartoon van twee bekende politici.

Ik stel me de vraag – ik zal daarvoor ook aandringen bij minister Gatz – dat organisaties die werken met belastinggeld van de kijkers thuis, toch gebonden zijn aan de uitgangspunten en de voorwaarden van een decreet. Ik ga ervan uit dat ze

daar niet meer aan gebonden zijn en vraag u om daar een onderzoek naar in te stellen. (*Applaus bij de N-VA*)

**De voorzitter:** Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

**Caroline Bastiaens (CD&V):** Minister, ik was blij te horen dat u zelf en ook minister Gatz, namens wie u deze boodschap bracht, het civiele perspectief van de sociaal-culturele organisaties naar voren blijft schuiven, en vooral ook stelt dat we organisaties niet in vraag mogen stellen, ook niet wanneer ze eventueel acties opzetten die niet direct naar onze zin zijn. Het is een absolute meerwaarde, en die moeten we blijven bewaken, dat elke organisatie zelf moet kunnen uitmaken op welke manier ze haar eigen doelstelling wil waarmaken. Dat is de eigenheid van het sociaal-cultureel werk. Ik wil u dan ook vragen om daar waakzaam voor te blijven en die uitdaging te blijven aangaan.

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord.

**Jean-Jacques De Gucht (Open Vld):** Ze hebben inderdaad een wansmakelijke vertoning naar voren gebracht. Bij die bekende politici hoort ook iemand van onze partij. Het is echter niet omdat een organisatie belastinggeld krijgt, dat we moeten ingrijpen op de manier waarop ze communiceert. Dat we een dialoog moeten opstarten, akkoord. Dat het debat beter op een andere manier zou worden gevoerd, akkoord. Maar een democratie is pas echt een weerbare democratie als dergelijke stemmen op een open manier worden tegengesproken in plaats van in vraag gesteld te worden via subsidies. Als een sterke democratie moeten we daar op een volwassen manier mee kunnen omgaan.

**De voorzitter:** Mevrouw Idrissi heeft het woord.

**Yamila Idrissi (sp.a):** Inderdaad, het waren wansmakelijke beelden en Kif Kif heeft daar onmiddellijk op gereageerd door die beelden weg te halen. Ik kan alleen maar zeggen: hulde aan minister Gatz dat hij dit principe ook huldigt, dat we daar vanuit de politiek niet op kunnen inspelen, ook al zijn we het niet eens met bepaalde meningen.

Als er in een democratische rechtsstaat grenzen zijn overschreden, kunnen we nog altijd... Stel dat de N-VA vindt dat de grenzen echt zijn overschreden, wel, dan hebben we daar in een democratische rechtsstaat spelregels voor. Niets weerhoudt de N-VA ervan om dat ook aan te pakken.

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**Bart Caron (Groen):** Minister, het was een foute foto. Gelukkig hebben ze hem snel weggehaald. Er zat niet alleen een eurocentrische gedachte achter, maar zelfs uw eigen voorzitter werd in dat hok gekapitteld.

In Cultuur en Media hebben we de gewoonte om democratisch en pluralistisch te subsidiëren. De overheid kiest niet op basis van inhoud. We moeten natuurlijk rechtsregels volgen, maar de overheid kiest niet op basis van... Pluralisme is een basis van ons cultuurbeleid. We subsidiëren bij wijze van spreken vaak onze tegenstrevers of onze critici, en dat is een fantastische kracht in onze democratie.

Mijnheer Meremans, u wilt toch niet dat we alleen subsidiëren volgens het principe: wiens brood men eet, diens woord men spreekt. Dat en het verhaal van Apache wezen uitdrukkelijk in die richting. Beheers u wat dat betreft. Op de dag dat uw partij niet meer zo groot is als vandaag, zult u ook een stem blijven krijgen dankzij dit soort decreten en dit soort houdingen. Minister Tommelein, ik dank u van harte voor het steunen van dat principe. (*Applaus bij Groen, sp.a en Open Vld*)

**De voorzitter:** De heer Janssens heeft het woord.

**Chris Janssens (Vlaams Belang):** Mijnheer Meremans, ik ben uiteraard blij dat u die vraag vandaag stelt, vooral omdat u vorige week zweeg, toen ik het zelf had over de subsidieverhoging met 800.000 euro aan allerlei migrantenverenigingen. Ik had gedacht dat ik toen ook een bondgenoot in u zou vinden, maar dat was niet het geval.

Wat Kif Kif betreft, oogst men nu wat men heeft gezaaid. De Vlaamse Regering heeft het sinds haar aantreden nodig gevonden om de subsidies voor deze vereniging steeds te verhogen: in 2014 was dat nog 188.000 euro, in 2017 is dat al 204.000 euro. Dat is een stijging met bijna 10 procent. Mijnheer Meremans, mijn oproep aan u is om er werk van te maken in de Vlaamse Regering om de subsidiestroom naar allerlei organisaties van bedenkelijk allooi zoals Kif Kif stop te zetten. Wat mij betreft, links activisme, islamisme, het kan allemaal, dat is vrijheid van meningsuiting maar men moet zich wel houden aan de regels van het parlement, aan onze decreten en het moet vooral niet op kosten van de belastingbetaler. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**Minister Bart Tommelein:** Ik heb begrepen dat daar nogal wat meningsverschillen over bestaan in dit parlement. Ik denk dat ik de boodschap heel duidelijk breng: de afbeelding wordt duidelijk veroordeeld, bijna iedereen hier noemt die wansmakelijk. Het is duidelijk dat dit niet de juiste manier was om een boodschap te brengen. We moeten echter het kind niet met het badwater weggooien. Wij hebben een diverse samenleving, er zijn diverse groeperingen, iedereen begaat al eens een vergissing, ook in de communicatie. Wie ben ik om dat te veroordelen? Ik denk echter dat het duidelijk is dat wij de actie op zich bedenkelijk vinden en dat die actie veel vragen oproept. Voor de minister van Cultuur is dit echter niet van dien aard om de organisatie op zich of de ondersteuning van die organisatie in vraag te stellen. U hebt daar een andere mening over. Ik heb hier gebracht wat de minister mij heeft overgemaakt.

**Marius Meremans (N-VA):** Ik zou toch graag willen nuanceren. Een kritisch middenveld is nodig, en mijn partij is de eerste om dat te verdedigen. Het verleden is daarin onze bondgenoot. Maar ik wil wel duidelijk zeggen dat wij ook de hand reiken aan organisaties die het goed menen. Door de capriolen van Kif Kif komen zij ook in een slecht daglicht te staan, en dat vind ik erg. Onze bondgenoten worden daardoor in een slecht daglicht gesteld. *(Applaus bij de N-VA)*

Wanneer iemand subsidies vraagt op basis van een dossier, op basis van een uitgangspunt en daarna zijn eigen uitgangspunten verloochent op een site, in acties en door handelingen, kan ik onmogelijk aan de belastingbetaler uitleggen waarom we daar geld aan blijven geven. Wie subsidies ontvangt, moet ook zijn eigen dossier respecteren. Dat zijn de regels in dit huis en in deze samenleving, dat is democratie. Wie zich niet houdt aan de regels, wordt daarvoor gesanc-tioneerd. Dat is zo voor elke burger in dit land en dat geldt ook voor elke organisatie. En daar zullen wij voor blijven strijden. Ik zal minister Gatz daar zeker over blijven aanvuren. Wij zullen ook bij andere organisaties goed in het oog houden dat zij hun uitgangspunten wel degelijk naleven. Dat is een taak van onze democratie. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Kurt De Loor aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de betaalbaarheid en toekomst van concerten en festivals in Vlaanderen, naar aanleiding van de gerechtelijke actie tegen SABAM**

**De voorzitter:** Het antwoord wordt gegeven door minister Tommelein.

De heer De Loor heeft het woord.

**Kurt De Loor (sp.a):** Minister, het leek al zomer, toch was het pas eind mei. Ik weet niet of die zin u iets zegt. Als dat zo is, hoef ik het u niet meer uit te leggen. *(Opmerkingen van minister Bart Tommelein)*

Inderdaad, dat klopt, en als we het weer van de voorbije weken zien, dan weet ik dat velen onder ons maar ook honderdduizenden jongeren reikhalzend uitkijken naar de festivalzomer, de concerten en de optredens. Vlaanderen is vrij uniek in de festivalwereld: elke avond, elk weekend en elke zwoele zomerdag vindt er wel een festival plaats.

Er hangen echter zware onweerswolken over het mooie en gevarieerde festival-landschap. Eerder deze week is een coalitie van festival- en concertorganisatoren naar de rechtbank van koophandel getrokken omdat de auteursrechtenvereniging SABAM eenzijdig een prijsverhoging heeft opgelegd. Ze hebben aan de alarmbel getrokken. Dat betekent natuurlijk weer eens bijkomende kosten. Om die reden heeft de Federatie van Muziekfestivals in Vlaanderen (FMIV) aan de alarmbel getrokken.

Naar aanleiding van die prijsverhoging kan een festivalorganisator twee zaken doen. Hij kan dat door middel van hogere ticketprijzen, drankprijzen en voedselprijzen aan de festivalbezoeker doorrekenen. Dat brengt natuurlijk de betaalbaarheid in het gedrang. Hij kan ook trachten het intern op te lossen. De voorbije jaren zijn echter al redelijk veel facturen naar de festivals doorgeschoven. Hierdoor komt de toekomst van de festivals in het gedrang.

Minister, de vraag is of u en minister Gatz de bekommernissen van de festivalorganisatoren delen. Bent u bereid om, samen met hen en de federale overheid, rond de tafel te zitten om de betaalbaarheid en de toekomst van de festivals te garanderen?

**De voorzitter:** Minister Tommelein heeft het woord.

**Minister Bart Tommelein:** Voorzitter, ik ken dit dossier vrij goed. Toen ik nog federaal volksvertegenwoordiger was, heb ik me enorm beziggehouden met SABAM en met alles wat hiermee te maken heeft.

Om te beginnen hebben minister Gatz, namens wie ik hier spreek, en ikzelf begrip voor de bezorgdheid van de festival- en concertorganisatoren. SABAM valt echter onder de verantwoordelijkheid van de federale minister van Economie. Overeenkomstig de huidige wetgeving gaat een vertegenwoordiger van die minister na of de beslissingen en maatregelen overeenstemmen met de wettelijke, contractuele en statutaire verplichtingen van SABAM.

Blijkbaar is er wel degelijk overleg geweest tussen SABAM en de sector alvorens er nieuwe tarieven zijn gekomen. Er bestaat echter onduidelijkheid over het resultaat van dit overleg. Daarover zijn verschillende artikelen in de pers verschenen. SABAM heeft in de eigen communicatie overigens verklaard dat de hogere tarieven de kunstenaars en de componisten ten goede zullen komen.

Ik heb met betrekking tot dit dossier al meermaals discussies gehoord over het vinden van een evenwicht tussen de betaalbaarheid en de auteursrechten. Als minister van Cultuur vindt minister Gatz heeft belangrijk dat er een evenwicht is tussen een correcte vergoeding voor de kunstenaars en een goed en betaalbaar netwerk aan speelplekken. Hij is bereid een gesprek aan te gaan met de bevoegde federale minister en SABAM om onder meer de nieuwe tarieven te bespreken. Hij zal tevens bij SABAM aandringen op een transparantere manier om aan te tonen hoe de hogere tarieven de kunstenaars en de componisten wel degelijk ten goede komen.

**Kurt De Loor (sp.a):** Minister, ik ben tevreden dat minister Gatz en u de 'sense of urgency' hebben. SABAM valt onder de federale bevoegdheden, maar mij gaat het om de toekomst en de betaalbaarheid van festivals en concerten.

De voorbije jaren zijn een aantal logische kosten op de organisatoren afgekomen. Ik denk dan in de eerste plaats aan de veiligheidskosten na het drama op Pukkelpop in 2011 en na de verhoging van de terrorismedreiging vorig jaar. Dat is gedeeltelijk naar de festivalorganisatoren doorgeschoven. Ik denk ook aan het comfort en aan de toegankelijkheid voor personen met een handicap. Volgens mij nemen de organisatoren die kosten er echter graag bij.

Ik heb het hier over onverklaarbare kosten die eenzijdig worden opgelegd. We kunnen discussiëren over de vraag of er al dan niet overleg is gepleegd, maar er is geen oplossing gevonden en nu, in 2017, wordt dit eenzijdig opgelegd.

Minister, ik ben tevreden dat minister Gatz rond de tafel wil zitten en dat hij contact wil opnemen met de festivalorganisatoren en met de federale minister van Economie. Ik verwacht in dit verband actie.

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord.

**Jean-Jacques De Gucht (Open Vld):** Mijnheer De Loor, dit lijkt me een bijzonder interessante vraag, die u kunt doorspelen aan uw partijgenoten in de Senaat. Het betreft een interessante materie. In de Senaat kunnen ze de bevoegde federale minister hierover vragen stellen.

Niet alleen de heer Tommelein is daar in het verleden op het federale vlak mee bezig geweest. Uit de laatste cijfers die ik heb opgevraagd, blijkt dat de beheersmaatschappijen nog 524 miljoen euro moeten aan verschillende artiesten. Daarnaast verhogen ze die bedragen forfaitair, terwijl het vandaag met de huidige technologie perfect mogelijk is om digitaal te zeggen hoeveel nummers het zijn en daar met andere woorden per nummer de bedragen te innen. Het is zeker en vast een fundamenteel probleem. We moeten naar een veel opener systeem van beheersmaatschappijen. We moeten die monopolies doorprikken. Het zou een goede zaak zijn dat de ministers die daarmee bezig zijn, niet alleen de minister van Cultuur maar ook federaal minister Peeters, gaan samenzitten om daar een mouw aan te passen.

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**Bart Caron (Groen):** Dank u voor het antwoord, minister Tommelein. Ik dank de minister van Cultuur ook voor zijn bereidheid om met de federale collega's te gaan praten.

Het is toch wonderlijk, hoe SABAM erin slaagt om het eigen imago verder te beschadigen. Het is de onhandigheid zelf. Vooral de wijze waarop ze dat communiceren, was weer echt onwaarschijnlijk.

Ik wil een boodschap meegeven, die veel verder reikt dan deze bespreking. Eigenlijk missen we in Vlaanderen een concurrentiemodel tussen de beheersvennootschappen voor componisten en auteurs. In de Verenigde Staten en andere landen kent men wel een concurrentiemodel. De artiesten worden er beter vergoed dan bij ons en toch zijn de tarieven er lager. Als liberaal, minister Tommelein, zou ik zeggen: neem die boodschap mee.

**De voorzitter:** De heer Meremans heeft het woord.

**Marius Meremans (N-VA):** Ik dank de spreker dat hij verwezen heeft naar de hit van Rob de Nijs, hoewel het eigenlijk een cover was van Peter Maffay 'Und es war Sommer', maar dat geheel terzijde natuurlijk.

De N-VA heeft zich ook al meermaals kritisch opgesteld tegenover SABAM. We stellen vast dat SABAM nu opnieuw – ook zoals de collega's aanhalen – haar monopoliepositie gebruikt om dingen door te drukken in plaats van in te spelen op een overleg met de betrokken actoren. We kunnen niet blijven ontkennen dat concurrentie voor SABAM misschien wel goed zou zijn. U weet dat wij daar ook wel achter staan. Ik zou zeggen: ik kijk inderdaad uit naar het overleg. Het is natuurlijk een federale bevoegdheid, maar inderdaad, ik denk dat minister Gatz daar verdere stappen in kan zetten.

**Minister Bart Tommelein:** Ik heb de indruk dat hier een vrij grote eensgezindheid over bestaat. Het is een federale bevoegdheid, de collega's in het federale parlement mogen ook eens aan de bel trekken op dit punt. De bezorgdheid is meer dan terecht. Dat heb ik al gezegd.

SABAM, mijnheer Caron, ik deel die mening, moet echt werk maken van betere en transparantere communicatie. Ik heb in het verleden ook al meermaals vastgesteld dat in de communicatie – ook bij het vorige onderwerp is het aan bod gekomen – met goede bedoelingen soms een aantal zaken niet correct worden weergegeven, en niet transparant genoeg. Als men dat in alle openheid doet, zal men veel betere resultaten bereiken.

Ik stel vast dat mijn Vlaamse collega met de federale collega's een gesprek zal opzetten.

**Kurt De Loor (sp.a):** Het gebeurt niet elke dag dat een betoog van mij breed wordt gedragen. Ik ben heel tevreden, minister, met uw antwoord en met de actie die zal worden ondernomen.

De federale sp.a-collega's zullen daarrond actie ondernemen. Het klopt dat het niet de eerste keer is dat SABAM onder vuur ligt. U verwijst naar een betere en transparantere communicatie. Ik ben ook een groot voorstander van een betere en transparantere berekening. We rekenen in dezen op de maximale steun van de Vlaamse Regering en de minister van Cultuur in het bijzonder.

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het engagement van de Vlaamse Regering om de onafhankelijke (onderzoeks)journalistiek te ondersteunen**

**De voorzitter:** Het antwoord wordt gegeven door minister Tommelein.

Mevrouw Segers heeft het woord.

**Katia Segers (sp.a):** We leven in rare tijden, minister, tijden waarin onze democratie en haar fundamentele principes in verschillende landen onder vuur liggen en worden bedreigd. Zo ook de persvrijheid en de vrijheid meningsuiting. Die zijn zeer vitaal voor onze democratie. We leven in 'post-truth'-tijden waarin alternatieve feiten gewoon feiten mogen zijn en niet gewoon leugens, waarin vals nieuws zelfs presidentsverkiezingen beïnvloedt. In die tijden zijn onafhankelijke, pluriforme, kwalitatieve media en diepgravende journalistiek ongelooflijk vitaal. Maar in Vlaanderen mogen wij voorlopig echt niet klagen. We staan op de negende plaats in de recentste editie van de World Press Freedom Index. Toch wijst die organisatie op een pijnpunt: de mediaconcentratie die steeds verder gaat. Daarom zijn onafhankelijke initiatieven zoals Doorbraak.be, DeWereldMorgen, MO\*, maar ook Apache, zo belangrijk voor het medialandschap.

De Vlaamse Regering heeft al een aantal stappen gezet om die kleine, onafhankelijke initiatieven te ondersteunen. U gaat mij zo dadelijk waarschijnlijk een

opsomming geven van al die kleine ondersteuningsmaatregelen. Maar, minister, laat ons eerlijk zijn: dat is natuurlijk peanuts. Een structurele ondersteuning blijft uit.

Toen we vorige week vernamen dat een van de initiatieven, Apache, zich genoodzaakt zag om voor een structurele ondersteuning aan te kloppen bij het Participatiefonds, ja, dan vind ik dat schrijnend. En dat dat aanvraagdossier dan ook nog eens op een veto is gestuit van de vertegenwoordiger van de bevoegde minister, ja, dan staat dat in schril contrast met het Vlaamse regeerakkoord, dat expliciet stelt te willen ondersteunen.

Minister, op welke manier zal de Vlaamse Regering gevolg geven aan het regeerakkoord, en onafhankelijke journalistiek structureel ondersteunen? (*Applaus bij sp.a*)

**De voorzitter:** Minister Tommelein heeft het woord.

**Minister Bart Tommelein:** Mevrouw Segers, ik zal met zeer veel plezier uw vraag beantwoorden omdat ik het nog eens over Media mag hebben.

Een kwaliteitsvol en divers media-aanbod in Vlaanderen is belangrijk, ook voor de Vlaamse Regering. Het maakt trouwens deel uit van het Vlaamse regeerakkoord. De steun aan de pers moet zich focussen op journalistiek. Dat gebeurt ook. Hoe een bedrijf zijn financiering voert, is een ander gegeven. Dat is hier niet aan de orde.

Vanuit het Mediabeleid geven wij steun aan het Fonds Pascal Decroos, dat jaarlijks met recht en reden van de Vlaamse overheid een bijdrage krijgt van 300.000 euro. Pascal Decroos was trouwens een Oostendenaar. Dit fonds speelt een essentiële rol in het stimuleren van pluriforme onderzoeksjournalistiek. In deze tijden van 'media ratrace' geeft dit toch wel extra tijd voor de journalisten. De Vereniging van Vlaamse Journalisten (VVJ) krijgt sinds 2015 100.000 euro extra steun. Met het Journalistenloket, dat voor iedereen openstaat, versterkt zij de rol van de journalist als betrouwbare gids. Het publiek wordt dagelijks geconfronteerd met een potentieel overaanbod aan nieuws: offline en meer dan ooit online. Media.21, de onlinepers, trad dit jaar toe tot het project 'Mediacademie'. Ook dat maakt het plaatje voor de mediasector compleet. Er wordt 1 miljoen euro geïnvesteerd. We zullen het komende schooljaar ook toetreden tot het project 'Nieuws in de Klas'. Het is belangrijk dat we leerlingen leren omgaan met digitale media. Ook daar investeren we 1 miljoen euro. Er werd met succes een oproep voor innovatieve journalistieke projecten gelanceerd. Vier projecten zijn goed voor 200.000 euro. We gaan dat in 2017 herhalen.

En dan is er, last but not least, de VRT. Zij heeft in de beheersovereenkomst 2016-2020 het brengen van kwalitatieve nieuwberichtgeving als kernopdracht ingeschreven. Zij heeft bijzondere aandacht besteed aan onderzoeksjournalistiek. Zij maakt minstens tien diepgravende onderzoeksjournalistieke reportages op het VRT-nieuws, en zij investeert ook meer in documentaires.

Mevrouw Segers, deze regering investeert dus in journalistiek. Dat is vandaag zo, dat zal morgen zo zijn, en dat zal een prioriteit blijven. Het gaat om maatregelen die de verscheidenheid ondersteunen, en de geloofwaardigheid ervan stimuleren.

**Katia Segers (sp.a):** Minister, ik ben zeer blij dat u zich positief uitlaat over de VRT. Dat is heel goed. Ik heb die discussie al heel vaak met minister Gatz gevoerd. U mag het mij niet kwalijk nemen dat ik gewoon verwijs naar de doelstellingen uit het regeerakkoord. Daarin staan de mediasubsidies en de ondersteuning van papieren kranten vermeld. Als het daarover gaat, kunnen we niet om de federale gunstmaatregelen voor de geschreven pers heen. Er is de steun aan De Post, voor 170 miljoen euro; er is de btw-regeling, jaarlijks 50 miljoen

euro. In totaal gaat er per jaar 400 miljoen euro vanuit het federale niveau naar de geschreven pers. Ik vind dat, voor alle duidelijkheid, goed. Ik heb daar niets tegen. Maar als je die bedragen vergelijkt met wat de onafhankelijke journalistiek krijgt, dan is dat laatste peanuts. Vandaag kennen we de situatie dat de onderzoeksjournalistiek van Dag Allemaal honderd keer meer ondersteund wordt dan de onafhankelijke journalistiek, dan Media.21.

Dus als u echt de doelstellingen wilt realiseren, minister, wordt het tijd om in een interministerieel overleg rond de tafel te gaan zitten met de federale collega's en hierover afspraken te maken, welke voorwaarden kunnen worden verleend aan de federale steunmaatregelen.

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord.

**Jean-Jacques De Gucht (Open Vld):** We moeten er als maatschappij alles aan doen om ervoor te zorgen dat we de juiste informatie naar de bevolking krijgen. We moeten dat ondersteunen en ervoor zorgen dat dat op een onafhankelijke manier gebeurt. Mevrouw Segers, wij verschillen daarin af en toe een beetje van mening, omdat u naar de kranten kijkt als iets dat onder een duopolie zit, wat ervoor zorgt dat de mensen op een verkeerde of soms onvoldoende manier geïnformeerd worden. Ik vind dat persoonlijk niet zo.

We moeten er inderdaad met deze regering voor zorgen dat die kleine initiatieven maximaal ondersteund worden. Ik zou iets kunnen zeggen over Apache, maar ik ga dat niet doen, om de eenvoudige reden dat ik een vraag heb in de commissie. Dat zou wat verkeerd zijn. Maar het is omdat u het aangehaald hebt, dat ik het even aanhaal.

Ik vind dat we die blijvend moeten ondersteunen, want – en het is daarjuist al aan bod gekomen – de democratie is erbij gebaat om onafhankelijke stemmen te horen. Dan moeten we dat vanuit de overheid ook maximale ondersteuning kunnen geven.

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**Bart Caron (Groen):** Ik zou bijna hetzelfde kunnen zeggen als twee vragen geleden. Een sterke pers is namelijk een basis voor een pluralistische en democratische samenleving. Die zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Laat ons de zaken ook gewoon zeggen zoals ze zijn. Mijn collega fluisterde het mij in het oor, maar ik heb net dezelfde gewaarwording: als je 's morgens vier of vijf kranten leest, heb je er eigenlijk maar twee gelezen. Er zijn eigenlijk maar twee kranten meer in dit land. Hier en daar is er nog een commentairstuk dat een beetje afwijkt, maar het pluralisme staat onder druk. De regulator voor de media, die de concentratie van de pers meet, zwaait al een tijd met een oranje knipperlicht, of zelfs met de rode vlag, omdat er iets moet veranderen.

En alleen al daarom, minister, is het nodig dat civiele organisaties, burgers, maar ook commerciële bedrijven, die alternatieve media opzetten en die meerstemmigheid in onze nieuwsgaring en duiding kunnen geven, gesteund worden. Misschien moet dat niet eeuwig en altijd met subsidie, dat laat ik in het midden, maar je kunt ook mensen helpen opstarten en nieuwe initiatieven laten ontstaan. Het digitale, waar we toch in geloven, is een fantastische drager. En het blijft onrechtvaardig hoeveel geld – federaal geld – er naar dat duopolie gaat, versus wat Vlaanderen maar veilig heeft voor die alternatieve democratische nieuwsmedia.

**De voorzitter:** De heer Vandaele heeft het woord.

**Wilfried Vandaele (N-VA):** Ook wij zijn natuurlijk voorstander van een mediaveld met een zo groot mogelijke verscheidenheid, ook kleinere initiatieven

online. Maar zoals de minister zei, zijn de subsidiestromen daarvoor zeker niet verminderd in deze legislatuur, wel integendeel, ook voor onderzoeksjournalistiek. De subsidiestromen die daarvoor dienen, zijn één zaak, collega Segers. We hebben natuurlijk ook andere subsidiestromen, waar u daarnet even naar verwees. Die moeten volgens ons in de eerste plaats dienen voor sociale tewerkstelling, en niet voor de media die u nu opnoemt.

De subsidiestromen die er zijn, die mogen er zijn. Die mogen ook toenemen. We hebben er ook voor geijverd voor onderzoeksjournalistiek in het verleden. Maar subsidies dienen nu eenmaal waarvoor ze dienen.

**De voorzitter:** Mevrouw Brouwers heeft het woord.

**Karin Brouwers (CD&V):** Dit is een zeer interessante vraag. Over het hele geval met de kredietverlening spreek ik mij niet uit, maar persvrijheid is natuurlijk belangrijk – het is hier al een paar keer gezegd – voor onze democratie. Jonge initiatieven, ook meer digitale initiatieven, die niet elke dag kranten bij u thuis in de bus stoppen, moeten ook op een of andere manier ondersteund worden.

Ik vond de opsomming van de dienstdoende minister van Media ook wel vrij indrukwekkend, maar het is op zich misschien wel eens interessant om dat in onze commissie wat verder uit te pluizen of die verdeling effectief evenwichtig is en of ook nieuwe initiatieven voldoende kansen krijgen. Want pluralisme in de media, daar kunnen we alleen maar baat bij hebben. Het is terecht wat de commissievoorzitter zegt: binnen de geschreven pers heb je eigenlijk nog twee huizen. Als je vijf kranten leest, heb je er inderdaad twee gelezen. Dat is wel een probleem aan het worden. En zij worden wel heel sterk gesteund via het federale niveau. Het blijft dus, denk ik, een bekommernis van iedereen die het opvolgt.

**Minister Bart Tommelein:** Ik heb geantwoord op de expliciete vraag om een overzicht te geven van wat deze regering doet. Zoals ook collega Vandaele zegt, is het zeker niet verminderd. Het kan altijd meer zijn, dat is juist, maar zoals u weet ben ik de collega van de minister van Cultuur en ook de minister van Begroting. Voor heel wat dingen zou het wat meer kunnen zijn, maar we moeten nog altijd de budgetten in de gaten houden.

Maar het gaat niet alleen over geld, het gaat ook over een benadering die heel duidelijk zegt dat de Vlaamse Regering ervoor ijvert, erop inzet en dat ook zal blijven garanderen. U kent mijn interesse voor het onderwerp. Als we een heel sterke publieke overheidszender hebben met de VRT, die belangrijke opdrachten krijgt in haar beheersovereenkomst om aan onderzoeksjournalistiek te doen en om ervoor te zorgen dat ze meer investeren in documentaires, dan kunnen we dat op deze manier doen. We hebben ook veel radiozenders die op dat vlak bezig zijn met verschillende items. Ik denk dat de verscheidenheid in de media op dit moment ondersteund wordt en dat we dat stimuleren. We hebben natuurlijk ook nog een heel belangrijk gedeelte dat vroeger veel minder van belang was, namelijk de sociale media en alles wat daarrond hangt, digitaal en internet. Zij spelen ook een rol in het volledige medialandschap.

**Katia Segers (sp.a):** Collega Vandaele, de subsidiestromen voor de onafhankelijke journalistiek heb ik tot vandaag echt nog niet gezien. Ik kan alleen maar vaststellen dat deze Vlaamse Regering voorlopig niet meer doet dan wat rommelen in de marge. Kruimels zijn het die de onafhankelijke journalistiek vandaag toegestopt krijgt. Het blijven mooie woorden, ook bijvoorbeeld over het sociaal charter voor de geschreven pers, waar ik al twee jaar lang op aandring en waar geen doorbraak in komt.

Ik denk dat het tijd is voor een structurele financiële injectie in de nieuwsmedia. Maar het is ook tijd om te stoppen met het richten van de pijlen op steeds

eenzelfde kritisch nieuwsmedium, Apache met name. Wij vragen om echte oplossingen te zoeken. Omdat wij die ondersteuning van ons kwaliteitsvol divers medialandschap zo belangrijk vinden, gaan collega's van Groen en wijzelf een voorstel van resolutie indienen om de Vlaamse Regering aan te sporen om echt werk te maken van het ondersteunen van de onafhankelijke journalistiek. (*Applaus bij sp.a*)

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het onderzoek naar de onroerenderfgoedkaart in Limburg**

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord in verband met een vraag over de mooiste provincie van Vlaanderen, Limburg.

De voorzitter heeft zich even laten gaan, mijnheer De Gucht.

**Jean-Jacques De Gucht (Open Vld):** Het is inderdaad een charmante provincie. Ik denk dat we er moeten voor zorgen dat daar mooie huizen blijven staan en dat het onroerend erfgoed daar alle kansen krijgt.

Minister-president, er zijn er die zeggen of schrijven: 'Na de boskaart, de erfgoedkaart.' Nu, zo ver zou ik niet willen gaan. Er start inderdaad een groot onderzoek over 6.000 beschermde gebouwen en dergelijke. Dat zal in kaart worden gebracht.

Natuurlijk is het goed dat we een overzicht gaan krijgen, dat is heel positief. We moeten het behoud van ons onroerend erfgoed stimuleren. Maar net zoals bij die befaamde boskaart is hier totaal geen communicatie naar de eigenaars. We hebben het er onlangs in de commissie ook over gehad dat er te weinig klantvriendelijkheid uitgaat van de ambtenaren op dat vlak. Het is problematisch dat er geen rechtszekerheid is, dat mensen zelf op zoek moeten gaan en dat op het einde van de rit dat wat we juist willen beschermen, namelijk dat erfgoed, bezwaard wordt door die diensten, waardoor mensen bijna schrik hebben om daarin te investeren, om de eenvoudige reden dat ze dan worden geplaagd door een overdaad van onze eigen diensten. Ik denk dat we daar een oplossing moeten voor vinden.

Om draagvlak te krijgen bij de mensen die dat onroerend erfgoed in eigendom hebben, is communicatie van cruciaal belang. Mijn vraag aan u is dan ook welke stappen u zult nemen om ervoor te zorgen dat de verschillende eigenaars, particuliere maar ook publieke, op de hoogte worden gebracht van de stappen die ondernomen worden, welke de juridische gevolgen zijn voor die eigenaars in de toekomst en op welke manier we ervoor gaan zorgen dat de betrokkenheid van de eigenaars vergroot wordt en dus ook het draagvlak om dat onroerend erfgoed te beschermen en voor de toekomst een goede invulling te geven.

**De voorzitter:** Minister-president Bourgeois heeft het woord.

**Minister-president Geert Bourgeois:** Mijnheer De Gucht, u zegt terecht dat mensen zich vergissen als ze het hebben over een erfgoedkaart: het gaat niet over een erfgoedkaart, het gaat over een inventaris.

U vergist zich echter op uw beurt door tot twee keer toe te spreken over beschermingen. Het gaat precies over gebouwen die we niet beschermen, die we op een inventaris van bouwkundig erfgoed zetten, een inventaris die trouwens tot stand is gekomen op basis van een decreet destijds van mijn voorganger, de

heer Dirk Van Mechelen. Op basis daarvan is in 2009 voor het eerst die inventaris van bouwkundig erfgoed vastgesteld. Ik was toen kersvers minister. Een aantal collega's zullen zich herinneren dat er nogal wat protest kwam omdat er geen enkel openbaar onderzoek was voorafgegaan aan het vaststellen van die inventaris.

Ik heb dat geremedieerd. U kent het nieuwe decreet Onroerend Erfgoed. Ik heb gezegd dat er een openbaar onderzoek moest gebeuren, en dat is ook wat nu gebeurt. Dat openbaar onderzoek is hetzelfde als bij gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Dat gaat veel verder, want bij gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen verander je zelfs de bestemming van een grond, van een terrein, van panden, wat met die inventaris van bouwkundig erfgoed helemaal niet gebeurt. Er wordt alleen gezegd dat iets waardevol erfgoed is, dat er een zorgplicht voor is. Als je een aanvraag indient om te slopen, dan moet de stad of gemeente een afweging maken: behoud je dat, sloop je dat?

Er zijn ook een aantal voordelen aan verbonden. Je krijgt een afwijking inzake energieprestaties. Je krijgt sociale renovatiesubsidies. Je kunt zelfs een erfgoedlening krijgen, hoewel er geen premies voor bestaan. Bij zonevreemdheid krijg je ook een aantal voordelen. Er zijn dus een pak voordelen en er is een zorgplicht, waarbij aan lokale overheden wordt gezegd dat iets bouwkundig erfgoed is en dat ze dat mee moeten afwegen op het moment dat er beslissingen moeten worden genomen.

Die procedure loopt nu dus. Ik heb de cijfers voor Limburg hier bij me. Ik wil er toch op wijzen dat er voor meer dan 95 procent aan die inventaris niks, maar dan ook niks verandert. Er zijn 103 nieuwe woningen opgenomen in die inventaris, en 26 bouwkundige gehelen. Er verdwijnen er 214, en 2 bouwkundige gehelen. Er verandert dus nauwelijks iets. Wat we nu wel doen, is per provincie die inventaris actualiseren en dit ook beter beschreven maken dan voorheen. We zijn gestart met Limburg, volgens de correcte procedure, die geldt voor veel meer verregaande ingrepen, namelijk gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Nogmaals, u vergist zich grondig: dit heeft niks met bescherming te maken.

**Jean-Jacques De Gucht (Open Vld):** Minister-president, in 2016 schreef de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) dat duidelijkheid omtrent de criteria cruciaal is. Ik citeer: "De burger moet immers over de mogelijkheid beschikken om na te kunnen gaan welke redenen er zijn om een onroerend goed op te nemen in een inventaris (en dit op basis van criteria die van toepassing zijn op een inventaris). Dit komt de rechtszekerheid voor de betrokkene en het draagvlak voor onroerend erfgoed ten goede. De inventarismethodologie moet immers niet alleen voor de specialisten uit het erfgoedveld een werkwijze voor inventarisatie aanbieden, maar moet ook een transparant beoordelingskader vastleggen voor de burger die gevat wordt door het erfgoedbeleid."

Dat is het probleem. Dat wordt vastgesteld en er wordt zelfs niet meegedeeld dat men in een inventaris komt en welke criteria daarvoor worden gehanteerd. Op het moment dat je een gebouw koopt, word je ermee geconfronteerd dat het op een inventaris staat. Dat is wel een bezwarend gegeven, want met die prijzen tegenwoordig zijn mensen bang om te worden geconfronteerd met een gebouw dat op een inventaris staat en de zaken die daaraan gekoppeld zijn. U haalde daarnet terecht aan dat er ook voordelen aan zijn gekoppeld, maar daar zijn ook nadelen aan gekoppeld. Tegenover die voordelen staan er immers zodanig veel eisen dat er een ongelooflijke onzekerheid is ter zake, en bovendien komt er iemand langs die je zegt hoe je je eigen huis moet indelen. Dat is allemaal wel charmant, maar de bedoeling moet toch zijn dat we onroerend erfgoed op een goede manier kunnen bewaren.

**De voorzitter:** De heer Beenders heeft het woord.

**Rob Beenders (sp·a):** Minister-president, het openbaar onderzoek kent morgen min of meer een valse start. Als er hier al discussie is over wat nu net de reden van dat openbaar onderzoek is, dan kan ik me wel vinden in de vele mails die ik al heb gekregen van Limburgers die zich afvragen wat er morgen nu precies gaat gebeuren.

De communicatie in de media was redelijk verontrustend. De erfgoedkaart werd vergeleken met de boskaart en ik had gehoopt dat u na de heisa daarrond iets had geleerd en had geprobeerd meer draagvlak te krijgen voor een dergelijk openbaar onderzoek. Versta me niet verkeerd: ik denk dat het nodig is om erfgoed te beschermen. Probeer dat alstublieft te doen met duidelijke communicatie. Ik roep u op om een inhaalbeweging te maken en duidelijk te maken aan de Limburgers wat er morgen precies gaat gebeuren, zo niet vrees ik dat er paniek komt en daar is niemand mee gebaat.

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**Bart Caron (Groen):** Ik ben niet betrokken bij de communicatie in Limburg, daarover zal ik dus niet oordelen. Ik weet wel dat de inventaris voor de eerste keer aan een evaluatie wordt onderworpen en dat daar een openbaar onderzoek aan wordt toegevoegd. Ik steun de minister-president hierin. Er is nog nooit zo'n procedure geweest. Daar zijn meer voordelen aan dan nadelen. Ik begrijp niet waarom we hier zo'n sfeer zitten te scheppen tegen het onroerend erfgoed.

Minister-president, ik wil alleen weten welke criteria eraan ten grondslag liggen dat in dit geval meer dan 200 panden al dan niet dreigen te verdwijnen van die inventariskaart. Sommige zullen niet meer bestaan, vermoed ik. Ligt het aan de criteria of zijn het feitelijke vaststellingen? Voor de rest wil ik u steunen in dit proces. Misschien was de communicatie niet goed in Limburg, als simpele West-Vlaming laat ik dat in het midden.

**De voorzitter:** De heer Van Overmeire heeft het woord.

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Une fois n'est pas coutume, maar ik sluit mij aan bij wat de heer Caron heeft gezegd. Waarom kunnen we dit niet positief bekijken? Eindelijk wordt er eens een openbaar onderzoek uitgevoerd. Eindelijk komt er tegenspraak bij het opstellen van de inventaris, wat in het verleden nog nooit is gebeurd. We kunnen dit volgens mij alleen op een positieve manier bekijken.

Minister-president, hoe verloopt de verdere procedure? U bent begonnen met Limburg, wat onze voorzitter ten zeerste verheugt. Ik neem aan dat er elk jaar een provincie aan bod zal komen. Betekent dat ook dat de inventaris elk jaar voor één provincie wordt aangepast? Wat is de doorlooptijd van die totale procedure? Is dit dan een cyclische beweging die telkens herhaald wordt, of is dit een eenmalige operatie?

**De voorzitter:** Mevrouw Brouwers heeft het woord.

**Karin Brouwers (CD&V):** Minister-president, tijdens de vorige legislatuur waren we ongerust dat een puur wetenschappelijke inventaris toch wel wat gevolgen zou kunnen hebben voor de mensen en dat die panden niet zomaar zouden kunnen worden gesloopt. We hebben er dan met zijn allen voor gepleit om daar een openbaar onderzoek aan te koppelen. Dat komt er nu eindelijk, en dat stemt mij tevreden.

Nu gaat men beginnen met Limburg, en gelukkig hebben de Limburgers Het Belang van Limburg. Bij die krant kiest men niet altijd de beste kop, want er stond: 'Na de boskaart komt de erfgoedkaart'. Dat zou ik zo niet geschreven

hebben. Maar in het artikel staan de voordelen wel mooi opgesomd: zonevreemde gebouwen moeten niet verdwijnen, er kunnen afwijkingen toegestaan worden op de energieprestatienormen, eigenaars kunnen speciale erfgoedleningen krijgen met een lage rentevoet, enzovoort. Het staat allemaal in de krant. Het nadeel is wel dat 5858 relictten allicht niet allemaal persoonlijk worden aangeschreven.

Elke Limburger moet nu op die kaart gaan kijken of hij er al dan niet bij is. Dat is wat omslachtig. Komt dit omdat het niet mogelijk is om ze allemaal aan te schrijven?

**Minister-president Geert Bourgeois:** Er wordt gepleit voor draagvlak voor erfgoed. Ik wil met aandrang vragen om te stoppen met te zeggen dat het hier om bescherming zou gaan. Er wordt hier paniek gezaaid. Het gaat evenwel om iets wat sinds decennia een traditie in Vlaanderen, en als ik me niet vergis, was voormalig minister Waltniel één van de oorspronkelijke initiatiefnemers. Daar zijn destijds dikke boekdelen van gedrukt. Nu gebeurt dat allemaal digitaal. In die boeken wordt per dorp, gemeente of stad het waardevol bouwkundig erfgoed beschreven. Daarvan zeggen wij: het is op Vlaams niveau niet beschermenswaardig, maar we maken er een inventaris van op. Zoals mevrouw Brouwers zegt, heeft dit in de eerste plaats een wetenschappelijke waarde.

Met het decreet van Dirk Van Mechelen is daar ook een decretale basis aan gegeven en moet er, op het moment dat er een slopingsaanvraag ingediend wordt, voor gezorgd worden dat de gemeente daar kennis van neemt en een afweging maakt om het al dan niet te behouden. Mijnheer De Gucht, het gaat absoluut niet om de indeling van de woning en dergelijke meer. Het is waardevol bouwkundig erfgoed.

En omdat er commotie ontstond over de vaststellingen op grond van dat decreet van 2009, werd tijdens de vorige regeerperiode in het parlement gezegd – en de collega's zullen zich dat herinneren – dat een openbaar onderzoek moest worden georganiseerd. We hebben dat opgenomen in het decreet. Dat gebeurt nu ook. Ik herhaal, we nemen de procedure die geldt voor gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, die een impact hebben op de percelen, die een impact hebben op de woningen, want daar worden bestemmingen vastgelegd, worden bestemmingen gewijzigd, hier helemaal niet. Er wordt alleen een beschrijving gegeven van dat pand, van de bouwkundige elementen daarvan. Daar komt het op neer. Men heeft daar een zorgplicht voor. Als men wil overgaan tot slopen, dan moet er een afweging gebeuren.

Voor de rest zijn er niets dan voordelen voor de eigenaars. U hebt ze opgesomd, net zoals ik daarnet. Draag dus alstublieft niet bij tot schrik aanjagerij. Laten we integendeel trachten het draagvlak voor erfgoed te verstevigen, mensen met een dergelijk pand te feliciteren, die er ook vaak trots op zijn. Laten we proberen een klein beetje te evolueren in de richting van wat de Britse traditie is, waar een gemeenschappelijke zorg bestaat voor het erfgoed.

Collega's, er is inderdaad die procedure: publicatie in het Staatsblad, publicatie in minstens drie dagbladen, aanplakking in de steden en gemeenten, opname op de websites van Onroerend Erfgoed, op de websites van de gemeenten. We hebben een speciale folder gemaakt voor de gemeenten, die kan worden bezorgd en verspreid.

En, mijnheer Caron, dat onderzoek strekt ertoe om opmerkingen te maken over feiten die niet kloppen. Waarom zijn een aantal panden verdwenen? U weet dat we een discussie hebben gehad over panden op de inventaris die zelfs niet meer bestonden. Als een pand niet meer bestaat of als de beschrijving niet meer klopt – het is niet van die bepaalde architect, het is niet in die stijl, het gaat over het

verkeerde pand ... Nu is het gegeorefereerd, is het veel nauwkeuriger. In die inventaris is nu ook een goede beschrijving gemaakt van de bouwkundige erfgoedelementen van het betrokken pand.

Dat zijn dus allemaal verbeteringen ten opzichte van de bestaande regeling. Wat de communicatie betreft, is de titel verkeerd, maar voor de rest, en ik hoop dat de andere media daar ook toe bijdragen, worden mensen daarop gewezen.

Het is totaal verkeerd als we hier een sfeer zouden creëren van paniek, van schrik, dat daarmee niets kan worden gedaan. Dat is absoluut niet het geval. Een bescherming is natuurlijk wel ingrijpend. Dan is het onmogelijk om tot slopen over te gaan. Dat doen we hier niet. Die inventarissen behoren al decennialang tot ons gemeen erfgoed. Die zijn vroeger begonnen, zonder decretale waarde. Ze hebben dan een decretale basis gekregen. We hebben dan gezegd dat er een openbaar onderzoek moet volgen. Dat doen we nu, niet meer, niet minder.

**Jean-Jacques De Gucht (Open Vld):** Minister-president, ik dank u voor uw antwoorden.

Het zou een heel goede zaak zijn indien uw diensten aan de mensen die daarop staan, aan de eigenaars een brief zouden schrijven, een rechtstreekse communicatie. Als u zegt dat die mensen die fierheid moeten hebben dat ze in een dergelijk pand wonen dat is opgenomen in een inventaris, stuur dan het stuk dat over dat huis is geschreven – bijvoorbeeld dat het neoclassicistisch is – naar hen, geef aan wat de mogelijkheden zijn om het in stand te houden, welke mogelijkheden ze hebben inzake subsidies. Maak dan dat de zaken waardoor men vandaag schrik heeft om dergelijke eigendommen te bezitten of te verwerven, uit de wereld worden geholpen. Want vandaag bestaat dat wel degelijk. Het bestaat bij beschermde panden en eveneens bij de inventaris. Dat zouden we uit de wereld moeten helpen om ervoor te zorgen dat we in de toekomst een heel mooi landschap hebben van waardevolle gebouwen die op een goede manier kunnen worden bewoond, zonder te veel bemoeienissen van de overheid.

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

## **REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter:** Dames en heren, we schorsen de vergadering.

*– De vergadering wordt geschorst om 17.06 uur.*

*– De vergadering wordt hervat om 17.21 uur.*

## **ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag nr. 188 betreffende het werk in de visserijsector, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007**

**– 1113 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

### **Algemene bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag nr. 188 betreffende het werk in de visserijsector, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Croo heeft het woord.

**Herman De Croo (Open Vld):** Het verslag is uitstekend. Het project werd eenparig goedgekeurd. Ik raad de goedkeuring aan. (*Applaus*)

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1113/2)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het protocol betreffende de conventie over gedwongen arbeid van 1930, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar honderdenderde zitting in Genève op 11 juni 2014**  
**– 1114 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

### **Algemene bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het protocol betreffende de conventie over gedwongen arbeid van 1930, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar honderdenderde zitting in Genève op 11 juni 2014.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1114/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

### **THEMADEBAT over de alternatieve financiering van overheidsinvesteringen**

#### **Tussentijds verslag namens en verlenging van de werkzaamheden van de Commissie voor Alternatieve Financiering van Overheidsinvesteringen**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is een tussentijds verslag namens de Commissie voor Alternatieve Financiering van Overheidsinvesteringen.

De heer Rzoska, verslaggever, heeft het woord.

**Björn Rzoska (Groen):** Voorzitter, collega's, ik zal kort verslag uitbrengen over de werkzaamheden die we op dit moment achter de rug hebben met de Commissie voor Alternatieve Financiering van Overheidsinvesteringen.

De commissie is al een aantal maanden bezig. Ik breng even in herinnering waarom we deze commissie in het Vlaams Parlement hebben opgericht. Dat heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat ondertussen de Vlaamse regeringen – ik spreek in het meervoud – al een heel traject hebben afgelegd op het vlak van alternatieve financiering van overheidsinvesteringen. We zijn daar ongeveer iets meer dan tien jaar mee bezig, tussen 2004 en vandaag.

Regelmatig zijn alternatieve financieringsmethodes opgebouwd wegens de noden die er waren op het vlak van wegen, openbaar vervoer, schoolgebouwen enzovoort. Regelmatig gebeurde dat ook in een context van overheidssaneringen van budgettaire problemen, om toch aan die noden tegemoet te komen.

Ik denk dat ik een open deur intrap – ik wil absoluut geen partijpolitiek bedrijven, want het is gewoon een tussentijds verslag – wanneer ik zeg dat we af en toe in de knoei zijn geraakt met die alternatieve financieringen. Dingen die aanvankelijk gepland waren buiten de begroting, vielen wegens strengere Europese begrotingsregels, zoals ESR 2010, binnen de begroting. Een kantelpunt – en daarom was het van belang dat we die commissie hebben opgericht, collega's – was 2014, met de strengere ESR-regels die op dat vlak een aantal dingen scherper hebben gesteld.

Minister, daarom hebt u – en daarvoor zijn we u natuurlijk dankbaar – een aantal maanden geleden die Commissie voor Alternatieve Financiering van Overheidsinvesteringen opgericht. Rik Daems is toen begonnen als voorzitter van die commissie.

De commissie heeft een missie uitgewerkt, die concentreert op een viertal punten. Een eerste opdracht: de bestaande vormen van alternatieve financiering in kaart brengen en evalueren, gezien het feit dat we daar ondertussen iets meer dan tien jaar ervaring mee hebben, en in nauw overleg met betrokken actoren, zoals het Rekenhof, het Kenniscentrum PPS, de Nationale Bank, Eurostat, het Instituut voor de Nationale Rekeningen, ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) enzovoort.

Een tweede opdracht die in de missie zat, was buitenlandse best practices, goede voorbeelden, in kaart brengen en evalueren. Een derde opdracht die de commissie zichzelf had opgelegd, was conclusies en aanbevelingen overmaken aan de Vlaamse Regering, met inbegrip van conclusies en aanbevelingen die eventueel op het federale niveau zouden moeten worden geregeld. Een vierde opdracht was het geven van een invulling aan een oordeelkundige parlementaire decreetgeving die een kader schept voor efficiënte en doeltreffende alternatieve financiering.

Dat was de opdracht zoveel maanden geleden. Het klinkt misschien allemaal zeer technisch, maar de afgelopen zes maanden waren boeiend.

Collega's, op dit moment kan ik u meedelen dat wij ongeveer een tiental hoorzittingen hebben georganiseerd, met 22 uiteenlopende, maar boeiende presentaties, waarbij zowel academici, PMV, de Europese Investeringsbank, het Vlaams en het Europees Kenniscentrum PPS, Eurostat, de Nationale Bank, het Rekenhof, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) als de Nederlandse Rijkswaterstaat hier zijn langsgekomen en telkens hun ervaringen hebben gedeeld.

Belangrijk om te zeggen – en ik denk dat dat toch mag worden onderstreept – is dat de commissie zeer deskundig werd bijgestaan door de heer Bart Andriessens,

die auditeur is bij het Rekenhof. Het Rekenhof is zo vriendelijk geweest om Bart Andriessens gedurende een aantal maanden naar de commissie te delegeren om de commissie bij te staan bij – en u hoort het ook aan het verslag – geen evidentie, maar een zeer belangrijke problematiek binnen de begroting en de financiën.

Bart Andriessens heeft zeer kundig werk geleverd. Ik denk dat ik hem namens de commissie daarvoor mag bedanken. Hij heeft eigenlijk al in februari aangegeven waar volgens hem de knelpunten liggen. De nood aan een helder en regelgevend kader, de doelstellingen van pps en andere vormen van alternatieve financiering zouden duidelijker moeten worden geformuleerd, het belang van infrastructuurplanning, de rol van infrastructuuragentschappen, de diverse vormen van overheidsfinanciering en de impact ervan op de begroting en op de overheidsschuld, het onderscheid tussen bouwkosten en de kosten van de levenscyclus, het belang van en de nood aan opbouw van kennis en competentie aan de zijde van de overheid op het moment dat er alternatief wordt gefinancierd, de risicospreiding, de uitvoering en de rapportering, zijn allemaal punten die eigenlijk in het verslag terug te vinden zijn.

Op basis van deze punten heeft Bart Andriessens een ontwerpverslag gemaakt, een zeer stevige nota, die we vorige week in de commissie met zijn allen hebben bekeken. Eigenlijk zitten in zijn nota 38 voorstellen, die ik natuurlijk niet allemaal ga overlopen. Het zijn zowel aandachtspunten, aanbevelingen voor de Vlaamse Regering, als een aantal voorstellen en suggesties voor decreetgevend werk dat het Vlaams Parlement zou kunnen ondernemen – ik onderstreep ‘zou kunnen ondernemen’.

Na de bespreking van het ontwerpverslag vorige week was er eigenlijk unanimititeit in de commissie om aan het Uitgebreid Bureau te vragen om een verlenging toe te staan tot het einde van het jaar, tot aan het kerstreces, en om dit vandaag ook voor te leggen aan de plenaire vergadering, omdat we er met de commissie kamerbreed van overtuigd zijn dat we erin moeten slagen om met een kamerbreed rapport te kunnen landen, dat een heleboel aanbevelingen bevat, waaruit eventueel decreetgevend werk kan voortvloeien.

Voorzitter, vandaar de vraag om de levensduur van deze commissie nog even te verlengen. (*Applaus*)

**De voorzitter:** De heer Daems heeft het woord.

**Rik Daems (Open Vld):** Ik wil het Bureau danken dat we een tussentijdse rapportering kunnen doen. Dat is niet de gewoonte, maar ik denk dat het een techniek is die wel meer zou mogen worden gebruikt in dit halfroond. Als voorzitter van de commissie wil ik ook Bart Andriessens bedanken, maar ook Johan Peetersille, de secretaris van de commissie, die heel wat werk heeft gedaan, en de professoren die we hebben gecontacteerd.

Aanvullend aan het rapport van de heer Rzoska wil ik nog even meegeven dat het de eindbedoeling is om een antwoord te vinden op de vraag hoe we meer publieke investeringen tot stand kunnen brengen binnen het Europees boekhoudkundig kader en desgevallend met het betrekken van de Vlaamse burger – dat is in essentie waar het over gaat –, met als middelen aanbevelingen, conclusies, voorstellen en desgevallend decreetgevend werk.

Ik zou de voorzitter van deze raad heel even willen betrekken bij een paar bedenkingen.

**De voorzitter:** Parlement.

**Rik Daems (Open Vld):** Van het Vlaams Parlement, excuseer.

Ik zou hem willen betrekken, niet alleen omdat ik denk dat – en dit is onafhankelijk van de beschikkingen die nog in de commissie moeten worden genomen – het wel eens zou kunnen zijn dat we heel wat nieuwe paden moeten bewandelen als we die doelstelling willen bereiken waarbij nieuwe of niet-bestaande financiële technieken het licht zouden kunnen zien. Ik hoop dat dat zal mogelijk zijn want anders zullen we die doelstelling niet kunnen bereiken.

Waarom ik het woord vraag, is om aan u als voorzitter ondersteuning van de diensten van het parlement zelf te vragen. Als we zouden komen tot decretaal werk, dan zal dat niet alleen kunnen met Bart Andriessens die ons daarin bijstaat. Het lijkt mij in die zin dan ook rechtvaardig dat ik vanuit mijn voorzitterschap aan u als voorzitter van dit parlement meteen de vraag richt om, wanneer wij tot decretaal werk zouden overgaan, te kunnen rekenen op de diensten van het parlement. Denk maar aan nieuwe zaken zoals een 'sunset clause' die we misschien eens voor het eerst in een decreet zouden kunnen invoeren, ex-ante-aval van ministeriële besluiten of ex-poststratificaties van volmachten die men aan de Vlaamse Regering op fiscaal gebied geeft.

Enfin, er zit een hele reeks van echt nieuwe dingen aan te komen als resultaat van de werking van deze bijzondere commissie. Daarom maak ik enig misbruik van het woord om de voorzitter van dit parlement te vragen ons desgevallend wat juridische en andere ondersteuning te geven opdat we op het einde van het kalenderjaar met een heel mooi product en vooral met nieuwe, werkbare en bruikbare zaken kunnen komen.

Ziedaar, voorzitter, wat ik u en de collega's wilde meedelen. (*Applaus*)

**De voorzitter:** Dank u wel, mijnheer Daems, zoals altijd bekijken we uw vragen. Ik stel voor dat we daar eerst een tête-à-tête over hebben om het hoe en wat te bekijken. Dan bekijken we verder of dat al dan niet kan worden ingevuld. Ik vond het antwoord dat ik u heb gegeven, zeer diplomatisch. (*Gelach*)

Dames en heren, bij de oprichting van de Commissie voor Alternatieve Financiering van Overheidsinvesteringen op 28 september 2016 heeft de plenaire vergadering de uiterste streefdatum voor het afronden van de werkzaamheden van de commissie ad hoc bepaald op eind mei 2017.

Het Uitgebreid Bureau heeft op 29 mei 2017 echter beslist aan de plenaire vergadering voor te stellen dat de commissie haar werkzaamheden kan voortzetten tot uiterlijk eind december 2017.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag nr. 188 betreffende het werk in de visserijsector, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007  
– 1113 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

*Stemming nr. 1*

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

88 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
88 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

82 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
82 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het protocol betreffende de conventie over gedwongen arbeid van 1930, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar honderdenderde zitting in Genève op 11 juni 2014 – 1114 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

**Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

*Stemming nr. 2*

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

88 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
88 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

82 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
82 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter:** Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 7 juni 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.34 uur.*

## **BIJLAGEN**

**Aanwezigheden****Aanwezig**

Imade Annouri, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants.

**Afwezig met kennisgeving**

Cathy Coudyser, Jan Durnez, Marino Keulen, Katrien Schryvers: ambtsverplichtingen;

Björn Anseeuw, An Christiaens, Piet De Bruyn, Dirk de Kort, Gwenny De Vroe, Jelle Engelbosch, Michèle Hostekint, An Moerenhout, Katrien Partyka, Lorin Parys, Bart Van Malderen, Mercedes Van Volcem: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Sabine de Bethune, Lies Jans, Willem-Frederik Schiltz, Stefaan Sintobin: familie-verplichtingen;

Lode Ceyssens, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Jan Van Esbroeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

**Afwezig zonder kennisgeving**

Tinne Rombouts, Wouter Vanbesien

**Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers****Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Yasmine

Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants